

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ

Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ: Διοίκησης και Οικονομίας
ΤΜΗΜΑ: Διοίκησης Επιχειρήσεων

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Σπουδάστρια: Καντζιλάκη Λίνα
Α.Μ. : 2477
Επιβλέπων : Δρ. Κουργιαντάκης Μάρκος

Ηράκλειο, Οκτώβριος 2011

Το Προφίλ των Φοιτητών του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων

Καντζιλάκη Λίνα
Α.Μ :2477

© 2011, ΤΕΙ Κρήτης

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων ΤΕΙ Κρήτης δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

Ευχαριστίες

Στην έρευνα “Το προφίλ των φοιτητών Διοίκησης Επιχειρήσεων”, πάνω από όλα θέλω να ευχαριστήσω εκ βάθους ψυχής τον επιβλέπων της πτυχιακής μου κ. Μάρκο Κουργιαντάκη για τις γνώσεις που μου μετέφερε και την βοήθεια που μου πρόσφερε ούτως ώστε να φέρω εις πέρας το έργο μου.

Επίσης θέλω να ευχαριστήσω τους 100 φοιτητές που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο και τους εύχομαι καλή σταδιοδρομία.

Ευχαριστώ την Γραμματεία της ΣΔΟ, που μου έδωσαν βασικά στοιχεία για την ολοκλήρωση της πτυχιακής μου.

Τέλος, ευχαριστώ όλους τους καθηγητές μου που με βοήθησαν να εκπληρώσω τους στόχους μου και να πάρω το πτυχίο μου από την σχολή που επιθυμούσα.

Περίληψη

Η παρούσα πτυχιακή εργασία στοχεύει στη διερεύνηση του σύγχρονου προφίλ των σπουδαστών του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Κρήτης.

Μεθοδολογικά η διπλωματική εργασία βασίζεται στη σύνθεση δευτερογενών στοιχείων, αλλά και σε πρωτογενή στοιχεία που θα προέρχονται από έρευνα σε φοιτητές του Τμήματος. Η έρευνα έγινε με τη χρήση δομημένων ερωτηματολογίων και κατέδειξε ιδιαίτερα χρήσιμα στοιχεία σχετικά με το υπόβαθρο, την επαγγελματική εμπειρία, τη συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία, τις προσωπικές φιλοδοξίες και άλλα χαρακτηριστικά των σπουδαστών.

Abstract

This thesis aims to investigate the current profile of the students of the Business Administration Department of "Technological Educational Institute of Crete".

The first part of the thesis presents an overview of existing secondary data, while the second part presents the results of a survey conducting in students of the Department. The survey reveals important points concerning the background, the current and the future situation of the students of the Department.

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες.....	iii
Περίληψη	iv
Περιεχόμενα.....	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και το Περιβάλλον του.....	3
1.1. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα σήμερα	3
1.2. Το ΤΕΙ Κρήτης.....	4
1.3. Το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Στατιστικά Στοιχεία για τους Έλληνες Φοιτητές	11
2.1. Διάρκεια Σπουδών.....	11
2.2. Εργασία κατά τη φοίτηση.....	13
2.3. Η γνώμη των φοιτητών για τις σπουδές τους	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Έρευνα στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων	16
3.1. Σκοπός της έρευνας	16
3.2. Μεθοδολογία έρευνας.....	17
3.3. Αποτελέσματα	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Συμπεράσματα	32
Βιβλιογραφία.....	34
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Ερωτηματολόγιο Φοιτητών.....	35

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Κρήτης παρέχει εκπαίδευση στο αντικείμενο της διοίκησης επιχειρήσεων σε περίπου 1350 ενεργούς-εγγεγραμμένους σπουδαστές. Το υπόβαθρο, η επαγγελματική εμπειρία, η συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία, οι προσωπικές φιλοδοξίες, και άλλα χαρακτηριστικά των σπουδαστών αυτών ποικίλουν σημαντικά.

Η παρούσα πτυχιακή εργασία στοχεύει στην αποτύπωση του σύγχρονου προφίλ των σπουδαστών του Τμήματος αναφορικά με όλες τις παραπάνω παραμέτρους. Η παρούσα εργασία έχει διττό σκοπό:

- ▶ Να παρουσιάσει τα σημαντικότερα στοιχεία για το προφίλ και τις πεποιθήσεις των ελλήνων φοιτητών / σπουδαστών.
- ▶ Να διερευνήσει μέσω πρωτογενούς έρευνας αγοράς, τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά και τις απόψεις των ενεργών φοιτητών του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Κρήτης.

Μέσω αυτής της παρούσας έρευνας, η οποία πραγματοποιείται για πρώτη φορά στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, το Τμήμα θα εξάγει χρήσιμα στοιχεία για τους σπουδαστές του. Τα στοιχεία αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν περαιτέρω για την ενίσχυση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και αναπτυξιακών δραστηριοτήτων του Τμήματος.

Στο πλαίσιο αυτό, η πτυχιακή εργασία αρχικά εισάγει τον αναγνώστη στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων (Κεφάλαιο 1), ενώ στο Κεφάλαιο 2 δίνεται έμφαση σε δευτερογενή στοιχεία σχετικά με τα δημογραφικά στοιχεία και τις τάσεις συμπεριφοράς/ πεποιθήσεων που παρουσιάζουν οι σύγχρονοι έλληνες φοιτητές.

Η μεθοδολογία και τα αποτελέσματα της πρωτογενούς έρευνας με ερωτηματολόγια σε φοιτητές του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Κρήτης αποτυπώνονται στο Κεφάλαιο 3, ενώ στο τελευταίο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας συνοψίζονται τα κυριότερα συμπεράσματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και το Περιβάλλον του

1.1. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα σήμερα

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα περιλαμβάνει δύο παράλληλους τομείς¹:

α) τον Πανεπιστημιακό, στον οποίο υπάγονται τα Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία και η Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών:

Στη χώρα λειτουργούν είκοσι τρία (23) πανεπιστήμια, περιλαμβανομένων πολυτεχνείων, της Σχολής Καλών Τεχνών, του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π.) και του Διεθνούς Ελληνικού Πανεπιστημίου (ΔΙ.ΠΑ.Ε./IHU). Σύμφωνα με το άρθρο 16 του Συντάγματος, η ανώτερη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα τα οποία είναι πλήρως αυτοδιοικούμενα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου. Τα ιδρύματα αυτά υπάγονται στην εποπτεία του κράτους και χρηματοδοτούνται από αυτό. Η κρατική εποπτεία ασκείται μέσω του Υπουργείου Παιδείας.

β) τον Τεχνολογικό, στον οποίο υπάγονται τα (Ανώτατα) Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.) και η Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.)

Η ανώτερη τεχνολογική εκπαίδευση παρέχεται κυρίως από τα Τ.Ε.Ι., τα οποία είναι αυτοδιοικούμενα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και εποπτεύονται και λαμβάνουν επιχορηγήσεις από το κράτος μέσω του Υπουργείου Παιδείας. Το 2001 τα Τ.Ε.Ι. εντάχθηκαν στον τεχνολογικό τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης και έκτοτε διέπονται, ως προς την οργάνωση και τη λειτουργία τους, από τις ίδιες συνταγματικές διατάξεις που ισχύουν και για τα πανεπιστήμια. Στον τεχνολογικό τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης εντάχθηκε το 2002 και η Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε., η οποία ιδρύθηκε στην Αθήνα στη θέση της προγενέστερης Σχολής Εκπαιδευτικών Λειτουργιών Επαγγελματικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης (Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε.).

---

¹ Η παράγραφος αυτή βασίζεται στη μελέτη «Δομές Συστημάτων Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Ευρώπη: Ελλάδα 2009/10» του οργανισμού Eurydice

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι δωρεάν, με εξαίρεση να αποτελούν ορισμένα μεταπτυχιακά προγράμματα, το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και το Διεθνές Ελληνικό Πανεπιστήμιο.

Η εισαγωγή των φοιτητών στα παραπάνω ιδρύματα εξαρτάται από την επίδοσή τους σε εξετάσεις εθνικού επιπέδου που λαμβάνουν χώρα στην τελευταία τάξη του Λυκείου.

Το Υπουργείο Παιδείας είναι αρμόδιο για την κεντρική οργάνωση των πανελλαδικών εξετάσεων και την υλοποίηση των διαφόρων σταδίων, ενώ οι τοπικές/ περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης μεσολαβούν μεταξύ του Υπουργείου και των σχολικών μονάδων για τη διεξαγωγή των εξετάσεων. Λαμβάνονται υπόψη οι βαθμοί των μαθητών σε προφορικές και γραπτές εξετάσεις σε καθορισμένα μαθήματα της τελευταίας τάξης του γενικού λυκείου. Οι βαθμοί αυτοί είναι αποδεδειγμένοι από το βαθμό που λαμβάνεται υπόψη για την αποφοίτηση και την απόκτηση του «Απολυτηρίου».

Τα μαθήματα στη Γ΄ τάξη του γενικού λυκείου διακρίνονται σε μαθήματα γενικής παιδείας, κατεύθυνσης (εξειδίκευσης) και επιλογής. Οι υποψήφιοι για εισαγωγή στην ανώτατη εκπαίδευση δηλώνουν εν συνεχεία τις προτιμήσεις τους. Η επιτυχία των υποψηφίων και η εισαγωγή τους σε ένα ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης είναι αποτέλεσμα συνδυασμού: α) της βαθμολογίας που συγκέντρωσαν, β) της σειράς προτίμησης με την οποία δήλωσαν τα διάφορα τμήματα και γ) του αριθμού των διαθέσιμων θέσεων σε κάθε τμήμα.

Ο αριθμός των εισακτέων για κάθε τμήμα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης υπόκειται στην αρχή του *numerus clausus* και καθορίζεται κάθε χρόνο από το Υπουργείο Παιδείας. Καθ' υπέρβαση του καθορισμένου αριθμού εισακτέων, εισάγονται σε ορισμένο αριθμό για κάθε τμήμα ή σχολή Πανεπιστημίου ή Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος υποψήφιοι που ανήκουν στις σε ειδικές κατηγορίες όπως: τέκνα Ελλήνων του εξωτερικού, Έλληνες απόφοιτοι ξένων Λυκείων, αλλογενείς-αλλοδαποί και κοινοτικοί αλλοδαποί, κ.ά

Για την πρόσβαση στα Τ.Ε.Ι. και στην Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, οι υποψήφιοι φοιτητές πρέπει να είναι απόφοιτοι γενικού λυκείου ή επαγγελματικού λυκείου (ΕΠΑ.Λ.) και να έχουν επιτύχει στις σχετικές εισαγωγικές εξετάσεις, των οποίων η ύλη διαφέρει ανάλογα με την κατεύθυνση που έχει επιλεγεί στο πλαίσιο της φοίτησης στο ΕΠΑ.Λ.

1.2. Το ΤΕΙ Κρήτης

Το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (ΤΕΙ) Κρήτης ιδρύθηκε το 1983 με σκοπό την παροχή τεχνολογικής εκπαίδευσης². Από τότε έχει επεκταθεί και αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό περιλαμβάνοντας τις ακόλουθες σχολές (με παραρτήματα στις πόλεις Χανιά, Ρέθυμνο, Αγ. Νικόλαο, Ιεράπετρα και Σητεία):

- ▶ Τεχνολογικών Εφαρμογών
- ▶ Διοίκησης και Οικονομίας

² www.teicrete.gr

- ▶ Επαγγελματών Υγείας & Πρόνοιας
- ▶ Τεχνολογίας Γεωπονίας

Ο κύκλος σπουδών ολοκληρώνεται σε 4 χρόνια και περιλαμβάνει διαλέξεις και μαθήματα, θεωρητικά και εργαστηριακά. Επιπλέον, οι φοιτητές καλούνται πριν την αποφοίτησή τους να κάνουν την πρακτική τους άσκηση και την πτυχιακή τους εργασία. Η φοίτηση στο ΤΕΙ προσφέρει σύγχρονη εκπαίδευση σε τομείς αιχμής και προετοιμάζει τους φοιτητές έτσι ώστε να αποτελέσουν ειδικευμένα και υπεύθυνα μέλη της κοινωνίας.

Σήμερα το ΤΕΙ Κρήτης είναι το μεγαλύτερο εκπαιδευτικό ίδρυμα στην περιφέρεια Κρήτης με ενεργούς σπουδαστές που ξεπερνούν τις 18.000, ενώ στα μέλη του εκπαιδευτικού, ερευνητικού και διοικητικού προσωπικού υπηρετούν περισσότερα από 850 στελέχη.

Όργανα Διοίκησης του ΤΕΙ Κρήτης είναι η Συνέλευση, Το Συμβούλιο, ο Πρόεδρος και οι Αντιπρόεδροί του.

Ειδικότερα, στο Ηράκλειο το ίδρυμα εκτείνεται σε συνολική έκταση 600 στρεμμάτων μέσα στο οποίο απλώνονται τα υφιστάμενα κτίρια των Διοικητικών Υπηρεσιών, οι σχολές, τα αμφιθέατρα, το εστιατόριο, το κυλικείο, οι εστίες, το αγρόκτημα, η βιβλιοθήκη, η τεχνική υπηρεσία, ο παιδικός σταθμός, το κλειστό γυμναστήριο, το φωτοβολταϊκό πάρκο, το αιολικό πάρκο, η βιοκλιματική κατοικία και τα φυλάκια.

Πολλοί είναι οι παράγοντες οι οποίοι έχουν συντελέσει ώστε το ΤΕΙ Κρήτης να θεωρείται από τα πιο ταχέως αναπτυσσόμενα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα τεχνολογικής εκπαίδευσης. Τα σύγχρονα αντικείμενα της εκπαίδευσης, τα ελκυστικά προγράμματα σπουδών, τα οποία αναπροσαρμόζονται σε νέα και επίκαιρα αλλά και τα νέα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών παίζουν πρωτεύων ρόλο. Τα ερευνητικά ενδιαφέροντα του επιστημονικού εκπαιδευτικού προσωπικού έχουν σαν αποτέλεσμα την απρόσκοπτη ροή ερευνητικών κονδυλίων ανταγωνιστικών προγραμμάτων πάνω σε τεχνολογίες αιχμής και καινοτόμα προϊόντα.

Οι παροχές καθώς και οι πολλαπλές δυνατότητες που δίνονται στους σπουδαστές μέσα στο Ίδρυμα έχουν σαν στόχο, πέρα από την άρτια επιστημονική τους κατάρτιση, την ευρεία διαμόρφωση της προσωπικότητάς τους. Ειδικότερα, Το Γραφείο Διεθνών Σχέσεων του ΤΕΙ, από τα πρώτα που ιδρύθηκαν, αξιοποιεί τα διεθνή προγράμματα εκπαιδευτικών συνεργασιών και υποτροφιών για τοποθέτηση φοιτητών σε προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό επίπεδο.

Υπάρχει άμεση συνεργασία με όλους τους τοπικούς φορείς και τις επιχειρήσεις σε θέματα ανάπτυξης και μεταφοράς τεχνογνωσίας. Λειτουργεί οργανωμένο γραφείο πρακτικής άσκησης για τους φοιτητές και γραφείο διασύνδεσης για τοποθέτηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας. Πολλοί φοιτητές συνεχίζουν με μεταπτυχιακές σπουδές.

Ο αριθμός των εισακτέων φοιτητών του ΤΕΙ Κρήτης για το ακαδημαϊκό έτος 2011/2012 καθορίστηκαν από το Υπουργείο Παιδείας ως εξής:

Πίνακας 1.1. Αριθμός εισακτέων στο ΤΕΙ Κρήτης (2011/2012)

ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ			
1.	ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ & ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΑΣ (με έδρα τη Σητεία)	150	7
2.	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	200	31
3.	ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ (με έδρα την Ιεράπετρα)	160	7
4.	ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ & ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ	250	7
5.	ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ	150	12
6.	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ (με έδρα τα Χανιά)	130	7
7.	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	250	8
8.	ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	330	22
9.	ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ	180	16
10.	ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ & ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ (με έδρα το Ρέθυμνο)	100	8
11.	ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ	220	8
12.	ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	250	7
13.	ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (με έδρα τα Χανιά)	100	6
14.	ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	100	6
15.	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ (με έδρα τον Άγ. Νικόλαο)	130	7
ΣΥΝΟΛΑ		2.800	165

Πηγή: Υπουργείο Παιδείας, (2011), www.minedu.gov.gr

Σημειώνεται ότι στον παραπάνω πίνακα δεν αναφέρονται τα ακόλουθα τρία (3) Τμήματα του ΤΕΙ, τα οποία το Υπουργείο Παιδείας αποφάσισε από το ακαδημαϊκό έτος 2011/2012 να μην εισαχθεί κανένας υποψήφιος:

- ▶ Βιολογικών θερμοκηπιακών καλλιεργειών και ανθοκομίας
- ▶ Επιχειρηματικού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων (με έδρα τον Άγ. Νικόλαο)
- ▶ Τουριστικών Επιχειρήσεων (με έδρα το Ηράκλειο)

Ο πίνακας δείχνει ότι από τους 28.655 φοιτητές που εισάγονται στον Τεχνολογικό των ΑΕΙ (ΤΕΙ και Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.) το ακαδημαϊκό έτος 2011/2012, το 10% περίπου θα φοιτήσει στο ΤΕΙ Κρήτης.

1.3. Το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

Το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Κρήτης ιδρύθηκε με αυτόν τον τίτλο 2005 και ανήκει στην Σχολή Οικονομίας Διοίκησης (ΣΔΟ). Το Τμήμα προέκυψε από την μετονομασία του Τμήματος Στελεχών Συνεταιριστικών Οργανώσεων³ του ΤΕΙ Κρήτης.

Το Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων έχει ως αποστολή την ανάπτυξη ικανών στελεχών διοίκησης που θα μπορούν να ανταπεξέλθουν

³ ΦΕΚ 142/ 23-6-2005

επιτυχώς στις σύγχρονες ανάγκες των επιχειρήσεων, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα.

Στο πλαίσιο του γενικότερου αυτού στόχου, το πρόγραμμα σπουδών του τμήματος στηρίζεται σε ένα σύστημα γνώσεων και μεθόδων, που προάγει επιστημονικά τους φοιτητές, τους εξοικειώνει με τη ζωή και τη δράση των επιχειρήσεων και διευρύνει τους επαγγελματικούς τους προσανατολισμούς.

Το Τμήμα, παρακολουθώντας τη δυναμική των εξελίξεων στην οικονομία και τεχνολογία και διατηρώντας την αναγκαία ευελιξία, έχει τη δυνατότητα προσαρμογών που προετοιμάζουν διοικητικά στελέχη, ικανά για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

Επιπλέον, με γνώμονα τη συνεχή αναβάθμιση των εκπαιδευτικών και ερευνητικών του δραστηριοτήτων, το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Κρήτης σχεδιάζει δράσεις και πρωτοβουλίες που ενισχύουν την εξωστρέφεια και την ανάδειξή του σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Αντικείμενο

Στο σύγχρονο κόσμο οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί κυριαρχούν στην κοινωνική και οικονομική ζωή. ο κάθε άνθρωπος είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένος με μια σειρά οικονομικών μονάδων στις οποίες είτε απευθύνεται ως καταναλωτής και προμηθεύεται αγαθά και υπηρεσίες, είτε συμμετέχει ενεργά σαν μέρος της παραγωγικής διαδικασίας.

Λόγος ύπαρξης των οικονομικών μονάδων είναι η αποτελεσματικότητα στην κάλυψη των ανθρώπινων αναγκών. Η αποτελεσματικότητα όμως αυτή δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς την αποτελεσματική Οργάνωση και Διοίκηση (μάνατζμεντ).

Οι φοιτητές αφού πάρουν κάποιες βασικές γνώσεις γύρω από τους στόχους, τα επιμέρους στοιχεία και τους κανόνες λειτουργίας των διάφορων επιχειρήσεων, θα διδαχθούν τις διάφορες επιδράσεις που ασκεί σ' αυτές το εξωτερικό περιβάλλον. Στη συνέχεια θα πάρουν γνώσεις σχετικές με την αποτελεσματική διοίκηση των επιχειρήσεων με ιδιαίτερη έμφαση τις διοικητικές λειτουργίες του προγραμματισμού, της οργάνωσης, της διεύθυνσης, του ελέγχου και της λήψης αποφάσεων.

Αποτελεσματική διοίκηση σημαίνει σωστή εκτέλεση των λειτουργιών της Διοίκησης, οι οποίες εκτελούνται καθημερινά μέσα σε μια επιχείρηση, αλληλοεπηρεάζονται και είναι πολύ δύσκολο να διαχωριστούν από έναν παρατηρητή, που βρίσκεται έξω από αυτή. Η διαδικασία της αποτελεσματικής διοίκησης αποτελείται από τέσσερις βασικές λειτουργίες:

- Προγραμματισμού (planning)
- Οργάνωσης (organizing)
- Διεύθυνσης (directing)
- Ελέγχου (controlling)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Είναι η διαδικασία ή το σύστημα των ενεργειών από τις οποίες καθορίζονται οι στόχοι της επιχείρησης, προσδιορίζονται οι τρόποι, οι ενέργειες και τα μέσα με τα οποία θα επιτευχθούν οι στόχοι στο συγκεκριμένο περιβάλλον. Αναφέρεται, δηλαδή, στο “τι” θα γίνει, “γιατί”, “με ποια μέσα”, “πότε” θα γίνει και “ποιος” θα το κάνει. Είναι “η σκέψη πριν τη δράση”.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Είναι ο συνδυασμός των:

- ▶ Δομών (θέσεων εργασίας, τμημάτων, σχέσεων εξουσίας,)
- ▶ Διαδικασιών και
- ▶ Κανόνων εξουσίας

Έτσι θα εξασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα στην επιχείρηση. Με τη λειτουργία αυτή γίνεται σαφές ποιος είναι ο υπεύθυνος για την εφαρμογή μιας δράσης, τη λήψη μιας απόφασης, τα είδη διαδικασιών και κανόνων, σύμφωνα με τα οποία επιλύονται τα προβλήματα σε έναν οργανισμό, όπως η επιχείρηση, το σχολείο κτλ.

Η επιχείρηση αποτελεί μια μορφή οργανισμού όπου με τη κατάλληλη δομή και λειτουργική διάθρωση, καταφέρνει την επίτευξη του κέρδους. Η οργάνωση αυτή εκφράζεται με:

- ▶ Οργανόγραμμα, το οποίο παρουσιάζει την οργανωτική διάθρωση.
- ▶ Καταμερισμό των εργασιών.
- ▶ Εκχώρηση εξουσίας σε χαμηλότερα κλιμάκια διοίκησης
- ▶ Τμηματοποίηση των λειτουργιών.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Η διεύθυνση αφορά τη σωστή διοίκηση του ανθρώπινου παράγοντα και αφορά την:

- ▶ Καθοδήγηση
- ▶ Ενθάρρυνση και την
- ▶ Ενεργοποίηση

του ανθρώπινου δυναμικού της επιχείρησης για την καλύτερη δυνατή επίτευξη των στόχων τόσο μακροχρόνια όσο και βραχυχρόνια.

Αποτελεσματική διεύθυνση σημαίνει και αποτελεσματική επικοινωνία μεταξύ των μελών μιας επιχείρησης. Πολλά προβλήματα μέσα στην επιχείρηση δημιουργούνται από έλλειψη επικοινωνίας. Η συνεχής πληροφόρηση που απαιτείται σήμερα για την εκτέλεση των βασικών δραστηριοτήτων μιας επιχείρησης καθιστά την επικοινωνία απαραίτητο εργαλείο της αποτελεσματικής διεύθυνσης. Η διαμόρφωση κλίματος συνεργασίας και κατανόησης μεταξύ των στελεχών της επιχείρησης είναι πλέον απαραίτητη

προϋπόθεση για την ομαλή λειτουργία και την ανάπτυξη της, στο πλαίσιο σκληρού ανταγωνισμού που αντιμετωπίζει.

ΕΛΕΓΧΟΣ

Είναι η συστηματική παρακολούθηση των ενεργειών των διάφορων μελών της επιχείρησης, για την εξακρίβωση και την διόρθωση τυχόν αποκλίσεων από τους στόχους που έχουν τεθεί. Η λειτουργία του ελέγχου δεν είναι ανεξάρτητη από τη λειτουργία του προγραμματισμού. Οι δύο λειτουργίες είναι ή θα πρέπει να είναι οργανικά δεμένες. Η ανάπτυξη των κριτηρίων ελέγχου δεν μπορεί να είναι αποκομμένη από τους στόχους που έχουν τεθεί κατά τη διαδικασία του προγραμματισμού.

Πρόγραμμα Σπουδών

Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων αποτελείται από 8 ακαδημαϊκά εξάμηνα, από τα οποία τα τελευταία αφορά την Πρακτική Άσκηση των φοιτητών.

Σπουδαστές

Το δεύτερο εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2010/2011 οι ενεργοί φοιτητές ήταν 1.353.

Τα τελευταία 10 χρόνια (2001-2011), αποφοίτησαν 399 φοιτητές από τους οποίους οι 215 αποφοίτησαν ως “Συνεταιριστές”.

Επαγγελματικά Δικαιώματα

Σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα υπ’ αριθμ. 514 (4 Οκτωβρίου 1989), τα επαγγελματικά δικαιώματα πτυχιούχων του τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας (ΣΔΟ) των Τ.Ε.Ι., ορίζονται ως εξής:

Άρθρο 1 – Επαγγελματικά δικαιώματα

1. Οι πτυχιούχοι του τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, με βάση τις εξειδικευμένες επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις τους, ασχολούνται είτε σε συνεργασία με άλλους επιστήμονες είτε αυτοδύναμα ως στελέχη επιχειρήσεων διαφόρων δραστηριοτήτων στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.

2. Οι παραπάνω πτυχιούχοι έχουν τις παρακάτω αρμοδιότητες:

2.1. Καθορισμό του επιχειρησιακού χώρου.

- 2.2. Προγραμματισμό, οργάνωση, καθοδήγηση και έλεγχο των διοικητικών δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων.
  - 2.3. Ανάλυση προβλημάτων ανθρώπινης συμπεριφοράς στον επιχειρησιακό χώρο.
  - 2.4. Πρόταση συστημάτων αμοιβής εργασίας και συμμετοχής των εργαζομένων στη λειτουργία και το οικονομικό αποτέλεσμα της επιχείρησης σε συνδυασμό σε προβλήματα παραγωγικότητας.
  - 2.5. Πρόταση διαδικασιών στελέχωσης της επιχείρησης με ανθρώπινο δυναμικό.
  - 2.6. Ανάλυση παραγωγικών συστημάτων και διαδικασιών και γενικών θεμάτων διοίκησης παραγωγής.
  - 2.7. Ανάλυση προβλημάτων χρηματοδοτικής Διοίκησης της Επιχείρησης.
3. Οι πτυχιούχοι του τμήματος εξελίσσονται σε όλο το φάσμα της διοικητικής ιεραρχίας της σχετικής με τους τομείς της ειδικότητάς τους.
  4. Οι πτυχιούχοι του τμήματος, απασχολούνται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Επίσης μπορούν να απασχοληθούν ως μέλη ερευνητικών ομάδων σε θέματα ειδικότητάς τους.
  5. Οι πτυχιούχοι του τμήματος με την απόκτηση του πτυχίου τους ασκούν το επάγγελμα, στο πλαίσιο των παραπάνω επαγγελματικών δικαιωμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Στατιστικά Στοιχεία για τους Έλληνες Φοιτητές

Στον κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται στοιχεία από τις λιγοστές, πρόσφατες έρευνες που προσπάθησαν να αποτυπώσουν τις τάσεις και τις πεποιθήσεις των ελλήνων φοιτητών.

2.1. Διάρκεια Σπουδών

Σύμφωνα με στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής και του Υπουργείου Παιδείας μόνο ένας στους δέκα φοιτητές στα ελληνικά πανεπιστήμια και ΤΕΙ παίρνει πτυχίο κάθε χρόνο, ενώ από τους 319.453 φοιτητές οι 100.000 εμφανίζονται ως μη ενεργοί φοιτητές.

Στο άρθρο του Λακασα (2011) στην Καθημερινή καταγράφονται στοιχεία που απέστειλαν τα ελληνικά πανεπιστήμια στο Υπουργείο Παιδείας για το ακαδημαϊκό έτος 2009.

Το 2009 από 19 ελληνικά πανεπιστήμια πήραν πτυχίο 21.105 φοιτητές, από τους οποίους οι περισσότεροι (14.509) ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους ύστερα από πέντε ή έξι χρόνια από την εισαγωγή τους στο ίδρυμα. Το ένα τρίτο των φοιτητών (7.226 φοιτητές) χρειάστηκαν από επτά και πάνω χρόνια για να πάρουν πτυχίο, ενώ μόλις 6.596 παρουσιάστηκαν ιδιαίτερα επιμελείς και αποφοίτησαν στην τετραετία.

Το 2009 οι ενεργοί φοιτητές (όσοι δεν είχαν ξεπεράσει τον έκτο χρόνο σπουδών) ήταν 195.689, ενώ οι μη ενεργοί έφτασαν τους 90.104. Ημιενεργοί φοιτητές (εκείνοι που έχουν συμμετάσχει τουλάχιστον μία φορά σε εξετάσεις την τελευταία τριετία) ήταν 30.207 άτομα.

Μεταξύ των πανεπιστημίων, τις καλύτερες επιδόσεις ως προς την αποφοίτηση μέσα στην εξαετία παρουσιάζει το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το οποίο το 2009 είχε 43.199 ενεργούς φοιτητές και την ίδια χρονιά αποφοίτησαν 5.428 φοιτητές που δεν είχαν ξεπεράσει τον έκτο χρόνο σπουδών (12,6%). Τα αντίστοιχα ποσοστά του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών είναι 12,2%, του Πανεπιστημίου Αθηνών 11,07% και του Εθνικού Μετσόβου Πολυτεχνείου 10%. Στον αντίποδα, το χαμηλότερο ποσοστό αποφοίτησης εντός της εξαετίας έχει το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Αναφορικά με τα ΤΕΙ, το ποσοστό αποφοίτησης μέσα στην εξαετία αγγίζει μόλις το 7,5%. Συγκεκριμένα, το 2009 στα 15 ΤΕΙ και την ΑΣΠΑΙΤΕ ήταν εγγεγραμμένοι 147.850 φοιτητές, ενώ αποφοίτησαν 11.293 φοιτητές, οι οποίοι ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους μέσα στην εξαετία, δηλαδή δύο επιπλέον

χρόνια μετά τα τέσσερα χρόνια (ποσοστό αποφοίτησης 7,5%). Πιο ενδεικτικά Ειδικότερα, από τα στοιχεία των ΤΕΙ για το ακαδημαϊκό έτος 2008 - 2009:

- ▶ Από τους 147.850 ενεργούς φοιτητές, οι 98.861 ήταν φοιτητές εντός του ελάχιστου χρόνου σπουδών, δηλαδή έως και το τέταρτο έτος σπουδών.
- ▶ Οι εγγεγραμμένοι φοιτητές στα ΤΕΙ ήταν 224.323, από τους οποίους οι 33.828 θεωρούνται μη ενεργοί και άλλοι 42.609 θεωρούνται ημιενεργοί.
- ▶ Το 2009 πήραν πτυχίο 19.660 σπουδαστές των ΤΕΙ, από τους οποίους οι 8.367 χρειάστηκαν για να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους πάνω από έξι χρόνια. Δηλαδή, είχαν ήδη περάσει στην κατηγορία των «αιωνίων» φοιτητών.
- ▶ 9.851 φοιτητές ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους σε 5 ή 6 χρόνια και μόνο 1.442 φοιτητές ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους στο τέλος της τετραετίας.
- ▶ Τα χειρότερα ποσοστά αποφοίτησης έχουν τα περιφερειακά ΤΕΙ, με χειρότερο το 3,7% του ΤΕΙ Κρήτης. Ουδείς εκ των αποφοίτων του 2009 δεν ολοκλήρωσε τις σπουδές του εντός της τετραετίας. Ακολουθεί με ποσοστό 3,9% το ΤΕΙ Καλαμάτας και το ΤΕΙ Ιονίων Νήσων (4,3%).
- ▶ Τέλος, το 2009 τα ΤΕΙ είχαν συνολικά 731 μεταπτυχιακούς φοιτητές, με 111 μεταπτυχιακούς φοιτητές αποφοιτήσαντες. Εξ αυτών, οι 81 στο ΤΕΙ Λάρισας και οι 31 στο ΤΕΙ Κρήτης.

Ανάλογες τάσεις παρουσιάζει και δημοσίευμα της εφημερίδας «Τα Νέα» (Κάτσικας, 2011). Σύμφωνα με το δημοσίευμα, την περίοδο 2002/03- 2005/06 ο συνολικός αριθμός των εισακτέων στα Πανεπιστήμια ήταν κατά μέσο όρο περίπου 40.000 ετησίως. Τέσσερα χρόνια αργότερα, την περίοδο 2006- 2008, ο αριθμός των πτυχιούχων ήταν κατά μέσο όρο 33.000 ετησίως. Υπολογίζεται ότι περίπου το 17% όσων πετυχαίνουν την εισαγωγή τους κάθε χρόνο στα πανεπιστήμια δεν αποφοιτούν ποτέ.

Στα ΤΕΙ ενώ ο αριθμός των εισακτέων την περίοδο 2002/03-2005/06 ήταν κατά μέσο όρο 40.000 ετησίως, τέσσερα χρόνια αργότερα, την περίοδο 2006-2009, ο αριθμός των πτυχιούχων ήταν κατά μέσο όρο 18.000 ετησίως.

Σύμφωνα με το ίδιο δημοσίευμα, τα μεγαλύτερα ποσοστά των λεγόμενων «μη ενεργών» φοιτητών παρουσιάζονται σε σχολές με λαϊκότερη κοινωνική σύνθεση και αμφίβολες επαγγελματικές προοπτικές (π.χ. στο Πάντειο, στα περισσότερα ΤΕΙ, σε πολλές θεωρητικές σχολές κ.λπ.). Στις σχολές στις οποίες παρουσιάζονται μεγάλα ποσοστά καθυστέρησης ή εγκατάλειψης των σπουδών υπάρχει μια υπεραντιπροσώπηση των λιγότερο ευνοημένων κοινωνικών στρωμάτων, ενώ αντίθετα στις υπόλοιπες σχολές (π.χ. ΕΜΠ, Ιατρική κ.λπ.) υπάρχει μια υπεραντιπροσώπηση των πιο ευνοημένων κοινωνικών στρωμάτων.

2.2. Εργασία κατά τη φοίτηση

Η εργασία κατά τη διάρκεια της φοίτησης είναι μια άλλη κρίσιμη πτυχή της ζωής των ελλήνων φοιτητών. Σε έρευνα που έγινε το 2008 για λογαριασμό του Χαροκόπειου Πανεπιστημίου (Κάτσικας, 2011) διαπιστώθηκε ότι το 42,4% των φοιτητών εργάζονταν μόνιμα ή περιστασιακά. Σύμφωνα με στοιχεία μεγάλης εταιρείας ευρέσεως εργασίας, το 40% των ανθρώπων που προσπαθούν να βρουν δουλειά είναι φοιτητές, ενώ άλλη έρευνα σε 300 φοιτητές του Παντείου Πανεπιστημίου το 2009 το 13% δήλωσε ότι εργάζεται σχεδόν μόνιμα με την εισαγωγή του στο Πανεπιστήμιο, ενώ περίπου 37% δήλωσε ότι εργάζεται περιστασιακά «για να καλύψει τα έξοδά του- να μην επιβαρύνει την οικογένεια που δεν μπορεί να αντεπεξέλθει».

Σύμφωνα με άλλες έρευνες, τα αποτελέσματα των οποίων παρουσιάστηκαν στην εφημερίδα «Μακεδονία» στις 22/4/2011 (Κοτανίδου, 2011), το ετήσιο μέσο κόστος σπουδών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ξεπερνά τα 5.200€. Γενικά, ένας φοιτητής που σπουδάζει εκτός του τόπου της μόνιμης κατοικίας του χρειάζεται από 300 ευρώ έως 100 ευρώ τον μήνα για να ολοκληρώσει τις σπουδές του.

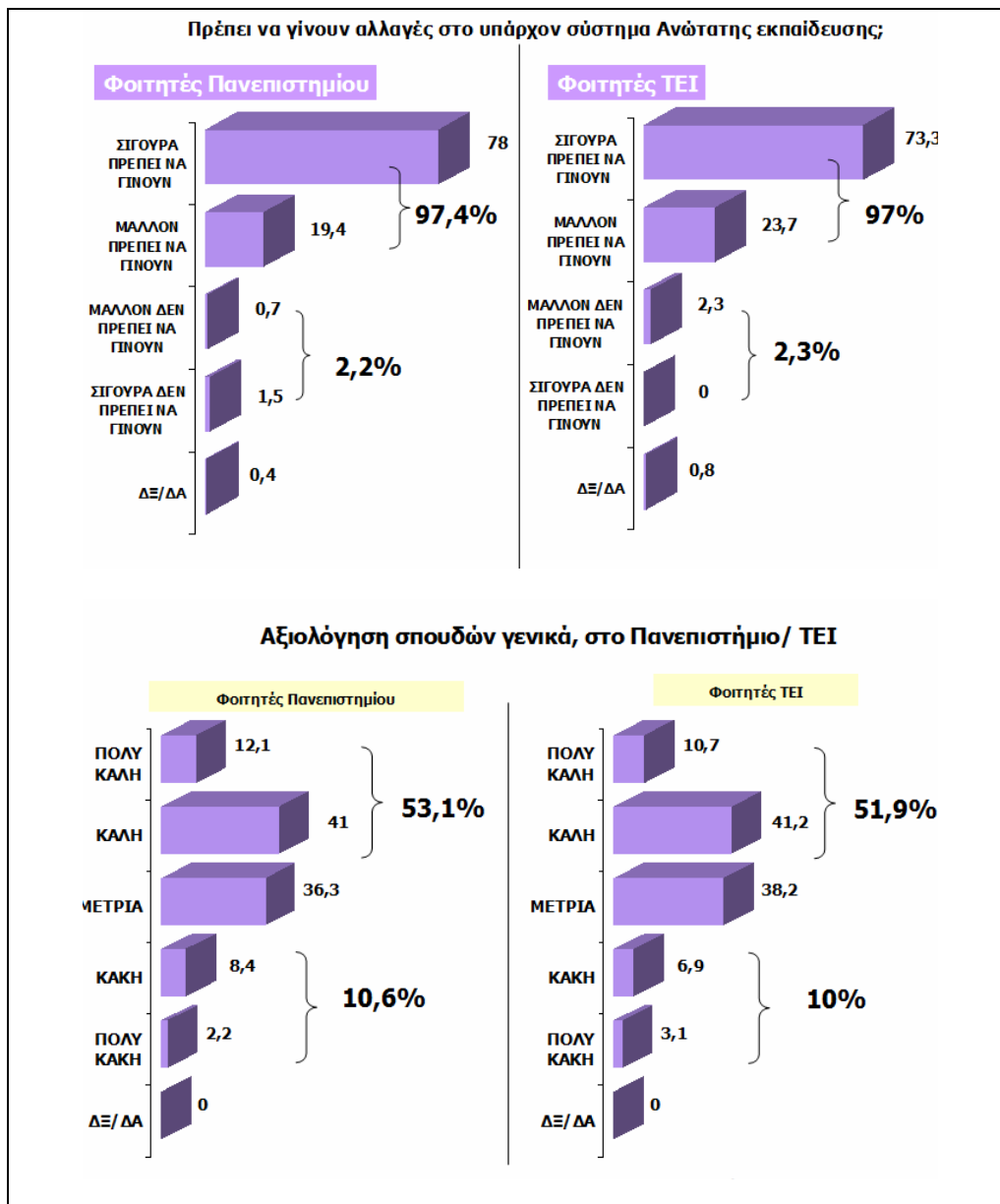
Υπολογίζεται ότι περίπου ο ένας στους δέκα έλληνες φοιτητές συνδυάζουν σπουδές με εργασία. Σύμφωνα με στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Αρχής, το έτος 2007 - 2008 από τους 39.972 χιλιάδες πρωτοεγγεγραμμένων φοιτητών, οι 3.746 συνδύασαν φοιτητική ζωή και εργασία. Το ποσοστό ανερχόταν σε 9,4% επί του συνόλου πρωτοετών φοιτητών, σαφώς υψηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (3% έως 6%).

Επιπλέον, στοιχεία της Επιθεώρησης Εργασίας για το 2011 αποκαλύπτουν ότι οι φοιτητές των ΤΕΙ σε ποσοστό 70% και οι φοιτητές των πανεπιστημίων σε ποσοστό 30% εργάζονται περιστασιακά υπό το καθεστώς ανασφάλιστης εργασίας. Το φαινόμενο αυτό είναι εντονότερο στους τομείς του τουρισμού, του λιανικού εμπορίου και της βιομηχανίας τροφίμων.

2.3. Η γνώμη των φοιτητών για τις σπουδές τους

Η γνώμη των ελλήνων φοιτητών για το επίπεδο των σπουδών τους αποτυπώνεται με τον καλύτερο τρόπο στην πρόσφατη δημοσκόπηση της εταιρίας MRB (2011) για λογαριασμό του Υπουργείου Παιδείας.

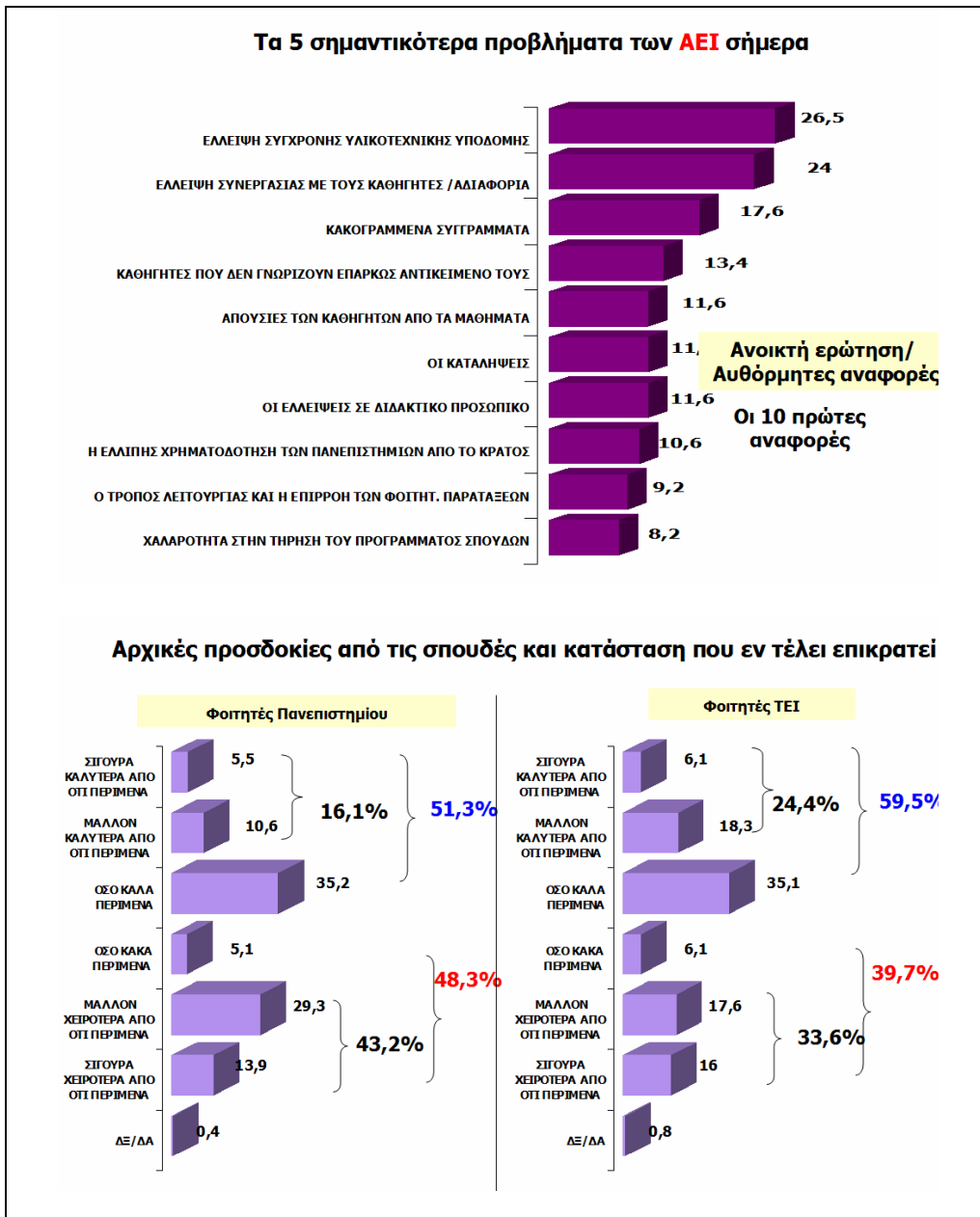
Σύμφωνα με την έρευνα το 97% των φοιτητών υποστηρίζει ότι πρέπει να γίνουν αλλαγές στο υπάρχον σύστημα Ανώτατης εκπαίδευσης. Παρόλα αυτά περίπου το 54% των φοιτητών στα πανεπιστήμια αξιολογεί θετικά τις σπουδές του, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τα ΤΕΙ είναι περίπου 52%.

Πηγή: MRB (2011)

Οι φοιτητές επιπλέον πιστεύουν ότι τα κυριότερα προβλήματα των ΑΕΙ σήμερα είναι η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής, η έλλειψη συνεργασίας με τους καθηγητές, τα κακογραμμένα συγγράμματα και η ελλείψεις γνώσεων και η συμπεριφορά του διδακτικού προσωπικού.

Αναφορικά με το πόσο ανταποκρίνονται τα Ελληνικά Πανεπιστήμια/ ΤΕΙ στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, η πλειοψηφία των φοιτητών πιστεύει ότι ανταποκρίνονται λίγο ή καθόλου (83% των φοιτητών των πανεπιστημίων και 73% των φοιτητών των ΤΕΙ).

Πηγή: MRB (2011)

Τέλος σε σχέση με τις αρχικές προσδοκίες από τις σπουδές τους, το 51,3% των φοιτητών των ΑΕΙ δηλώνει σχετικά ή πολύ ικανοποιημένο από την κατάσταση την οποία βιώνει, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό των φοιτητών στα ΤΕΙ είναι 59,5%.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Έρευνα στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

3.1. Σκοπός της έρευνας

Τα δευτερογενή στοιχεία φανερώνουν την τάση στη συμπεριφορά και τις πεποιθήσεις των ελλήνων φοιτητών. Σήμερα, στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης των τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών και ερευνητικών ιδρυμάτων με βάση το Νόμο 4009/2011⁴, αλλά και της δύσκολης οικονομικής συγκυρίας, έχει τεράστιο ενδιαφέρον για τα Τμήματα των πανεπιστημίων και των ΤΕΙ να αποτυπώσουν τις υφιστάμενες τάσεις και στάσεις των φοιτητών τους.

Το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Κρήτης παρέχει εκπαίδευση στο αντικείμενο της διοίκησης επιχειρήσεων σε περίπου 1350 ενεργούς-εγγεγραμμένους σπουδαστές. Το υπόβαθρο, η επαγγελματική εμπειρία, η συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία, οι προσωπικές φιλοδοξίες, και άλλα χαρακτηριστικά των σπουδαστών αυτών ποικίλουν σημαντικά.

Η παρούσα πτυχιακή εργασία στοχεύει στην αποτύπωση του σύγχρονου προφίλ των σπουδαστών του Τμήματος αναφορικά με όλες τις παραπάνω παραμέτρους.

Κατά το σχεδιασμό και την εκπόνηση της έρευνας τέθηκαν ποικίλα ερευνητικά ερωτήματα που αφορούσαν το πώς αντιμετωπίζουν οι φοιτητές τις σπουδές τους στο Τμήμα, καθώς και τη μελλοντική τους ακαδημαϊκή ή επαγγελματική τους προοπτική. Πιο αναλυτικά τέθηκαν ερευνητικά ερωτήματα όπως:

- ▶ Ποια είναι τα δημογραφικά χαρακτηριστικά (φύλο, υπηκοότητα, τόπος καταγωγής, κ.ά) των φοιτητών του Τμήματος;
- ▶ Ποια ήταν η απόδοση των φοιτητών του Τμήματος στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε σχετικά με το Τμήμα αντικείμενα;
- ▶ Ποιοι λόγοι τους οδήγησαν να επιλέξουν αυτό το Τμήμα;
- ▶ Ποιοι λόγοι επηρεάζουν τη συμμετοχή τους στις εκπαιδευτικές διαδικασίες;
- ▶ Κατά πόσο γνωρίζουν οι φοιτητές τον τρόπο λειτουργίας του Τμήματος;
- ▶ Πόσο ικανοποιημένοι είναι μέχρι σήμερα από την ποιότητα των σπουδών τους;

---

⁴ ΝΟΜΟΣ 4009/2011 (ΦΕΚ Α' 195/06.09.2011): Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

- ▶ Τι πιστεύουν και τι προτείνουν οι φοιτητές σχετικά με την βελτίωση του Τμήματος;
- ▶ Κατά πόσο ενδιαφέρονται για συνεχίσουν τις σπουδές τους;

Μέσω της παρούσας έρευνας, η οποία πραγματοποιείται για πρώτη φορά στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, το Τμήμα θα εξάγει χρήσιμα στοιχεία για τους σπουδαστές του. Τα στοιχεία αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη λήξη στρατηγικών αποφάσεων που αφορούν την περαιτέρω ενίσχυση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και αναπτυξιακών δραστηριοτήτων του Τμήματος.

3.2. Μεθοδολογία έρευνας

Για τις ανάγκες διεξαγωγής της παρούσας έρευνας, επιλέχθηκε ένα μεθοδολογικό πλαίσιο τεσσάρων διακριτών σταδίων.

Στάδιο 1: Σχεδιασμός της έρευνας

Για τη διερεύνηση του σύγχρονου προφίλ των φοιτητών του Τμήματος, απαιτήθηκε η συλλογή των δευτερογενών στοιχείων για τις τάσεις των ελλήνων φοιτητών (βλ. προηγούμενες ενότητες), καθώς και η απαραίτητη βιβλιογραφία που σχετίζεται με μάρκετινγκ και τις έρευνες αγορών (Kotler, 1997; Kotler and Keller, 2006; Γαλάνης, 2006).

Η συλλογή και η προκαταρκτική ανάλυση των στοιχείων της βιβλιογραφίας οριοθέτησε μια αρχική σειρά ερευνητικών ερωτημάτων. Στη συνέχεια:

- Οριστικοποιήθηκε ο τύπος της έρευνας: Πρόκειται για μια διερευνητική έρευνα (exploratory survey) για τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών των φοιτητών του Τμήματος
- Οριστικοποιήθηκαν τα ερευνητικά ερωτήματα
- Σε συνεργασία με τη Διοίκηση του Τμήματος, επιλέχθηκαν οι ομάδες – στόχοι για την έρευνα: Ενεργοί φοιτητές του Τμήματος στο δεύτερο και το πέμπτο εξάμηνο (πρώτο και τρίτο έτος αντίστοιχα)
- Επιλέχθηκε ως μέσο διεξαγωγής της έρευνας πεδίου η μέθοδος του δομημένου ερωτηματολογίου.
- Καθορίστηκε ο τρόπος συλλογής των στοιχείων (ερωτηματολογίων): Με προσέγγιση των φοιτητών στις αίθουσες που παραδίδονται μαθήματα των επιλεγμένων εξαμήνων και την άμεση συμπλήρωση των ερωτηματολογίων.

Στάδιο 2: Σχεδιασμός ερωτηματολογίου

Το μέσο το οποίο επιλέχθηκε για την συλλογή των πρωτογενών στοιχείων στην παρούσα έρευνα ήταν το ερωτηματολόγιο. Το ερωτηματολόγιο θεωρείται

το βασικότερο μέσο επικοινωνίας μεταξύ συνεντευκτή και ερωτώμενου στις έρευνες αγοράς. Ως μια μέθοδος- τεχνική συλλογής πληροφοριών έχει, όπως όλες οι μέθοδοι, τα όρια της και μπορεί να παρέχει ορισμένου τύπου πληροφορίες. Ο ερωτώμενος θα πρέπει να απαντήσει σε ερωτήσεις, ώστε να συγκεντρωθούν πληροφορίες σχετικά με το τι σκέφτεται, κατακρίνει, αμφισβητεί, προσδοκεί, ελπίζει και μέχρι ποιο σημείο.

Με αυτή τη λογική αποφασίστηκε αρχικά το είδος των ερωτήσεων που θα συμπεριλαμβάνονται στο ερωτηματολόγιο:

- Οι πραγματικές ερωτήσεις, οι οποίες δείχνουν να διατυπώνονται και να απαντιούνται με σχετική ευκολία. Έχουν τις περισσότερες πιθανότητες να απαντηθούν με ειλικρίνεια, όπως για παράδειγμα οι ερωτήσεις οικογενειακής κατάστασης.
- Οι ερωτήσεις γνώμης ή πίστης, όπου ο ερευνητής συλλέγει πληροφορίες από τους ερωτώμενους, σχετικά με το ποια είναι η γνώμη τους για το θέμα, ή τι νομίζουν ότι ξέρουν. Έτσι, σε κάποιες έρευνες ή σε μια αναζήτηση γνώμης κρίνεται αναγκαίο, να διερευνηθεί αρχικά το επίπεδο πληροφόρησης του ερωτώμενου πάνω σε ένα θέμα. Θα πρέπει να μελετηθούν, όπως επίσης αποβλέπει και στο χαρακτήρα των δεδομένων.

Η κατασκευή του ερωτηματολογίου καθορίστηκε από το αντικείμενο της έρευνας και προέβλεπε την ενσωμάτωση επί μέρους θεμάτων που αφορούν τα δημογραφικά στοιχεία και τα στοιχεία που αναδεικνύουν το προφίλ των φοιτητών.

Για το ερωτηματολόγιο επιλέχθηκε η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτήσεων να είναι ερωτήσεις κλειστού τύπου, με σκοπό να επιταχυνθεί η διαδικασία συλλογής και να μην προκληθεί κόπωση στους ερωτώμενους κατά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Οι προεπιλεγμένες απαντήσεις ακολούθησαν την λογική της κλίμακας με πολύ θετικές έως πολύ αρνητικές γνώμες (π.χ. «Διαφωνώ απόλυτα», «Διαφωνώ»,....., «Συμφωνώ Απόλυτα»)

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από τρεις ενότητες. Η πρώτη ενότητα περιλαμβάνει ερωτήσεις που αφορούν γενικά δημογραφικά στοιχεία των καταναλωτών. Η δεύτερη ενότητα περιλαμβάνει ερωτήσεις για τους καταναλωτές σχετικά με τις γνώσεις τους για τα φωτοβολταϊκά συστήματα, καθώς και με την ενδεχόμενη αγοραστική τους συμπεριφορά. Τέλος, στην τρίτη ενότητα οι καταναλωτές εκφράζουν τις απόψεις και τις πεποιθήσεις τους σχετικά με την περαιτέρω διαμόρφωση της αγοράς. Το ερωτηματολόγιο παρατίθεται στο Παράρτημα Α της παρούσας εργασίας.

Στάδιο 3: Συλλογή στοιχείων

Η διανομή και λήψη των ερωτηματολογίων των καταναλωτών πραγματοποιήθηκε το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2010-2011 (Μάρτιος – Μάιος 2011).

Αναφορικά με το μέγεθος του δείγματος, στόχος ήταν η συλλογή 100 ερωτηματολογίων. Τελικά διανεμήθηκαν και συμπληρώθηκαν 100 ερωτηματολόγια. Συνεπώς ο βαθμός απόκρισης ήταν περίπου 100%.

Στάδιο 4: Επεξεργασία και ανάλυση στοιχείων

Μετά τη συλλογή των ερωτηματολογίων δημιουργήθηκε ένα αρχείο στο πρόγραμμα Microsoft Excel όπου εκεί έγινε η κωδικοποίηση και η στατιστική επεξεργασία και ανάλυση των αποτελεσμάτων (Διαγράμματα, υπολογισμοί διαμέσων, κ.λπ).

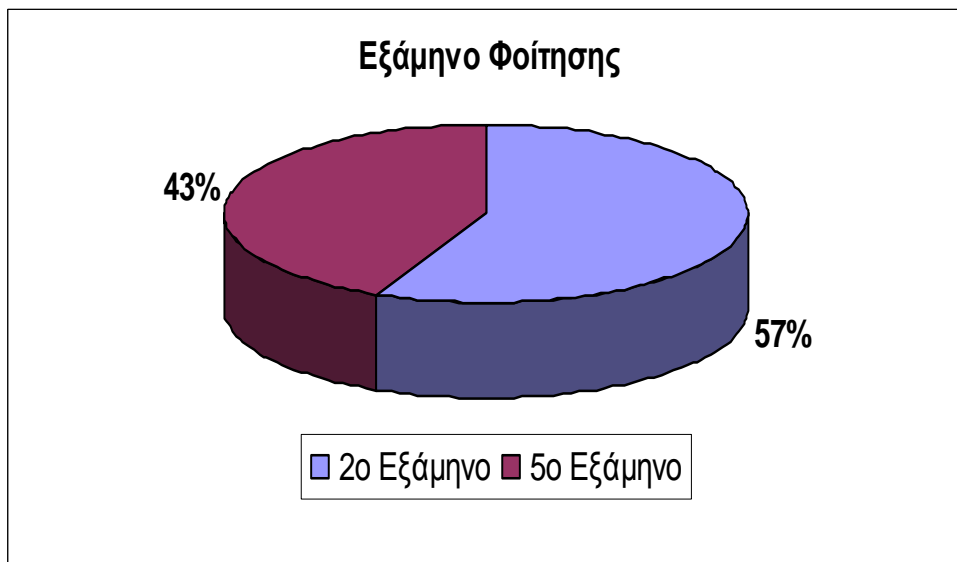
Για τις ανάγκες της κωδικοποίησης των απαντήσεων χρησιμοποιήθηκαν κάποιες συγκεκριμένες τιμές για τις απαντήσεις επιλογής που βασίζονταν σε κλίμακα Likert. Συγκεκριμένα, οι τιμές που δόθηκαν για τις πενταβάθμιες κλίμακες Likert που χρησιμοποιήθηκαν ήταν του τύπου: «Καθόλου, Λίγο, Αρκετά, Πολύ, Πάρα πολύ».

3.3. Αποτελέσματα

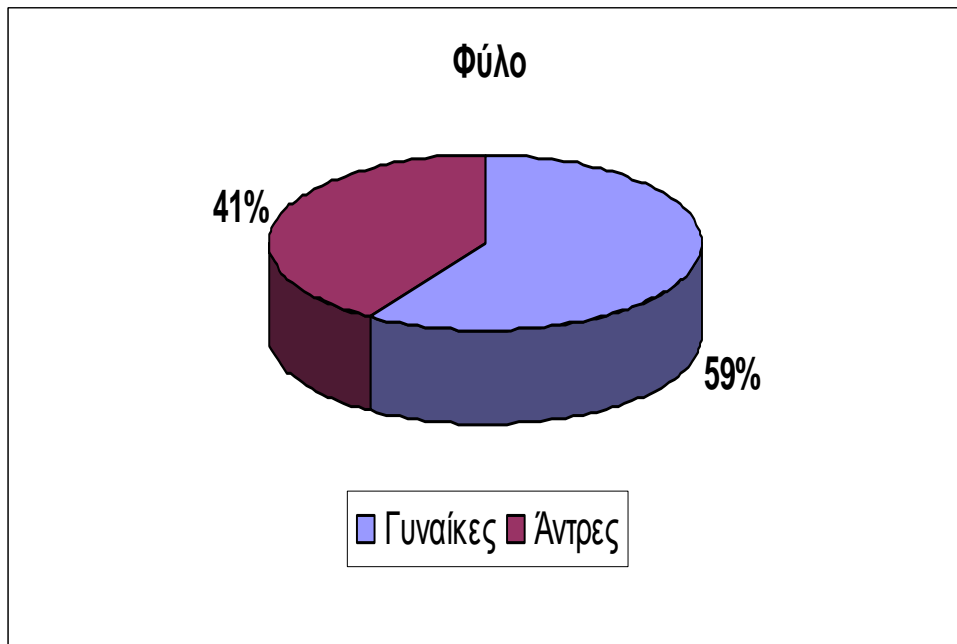
Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την στατιστική επεξεργασία των στοιχείων που συλλέχθηκαν από τα ερωτηματολόγια των φοιτητών του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Κρήτης.

Δημογραφικά στοιχεία του δείγματος

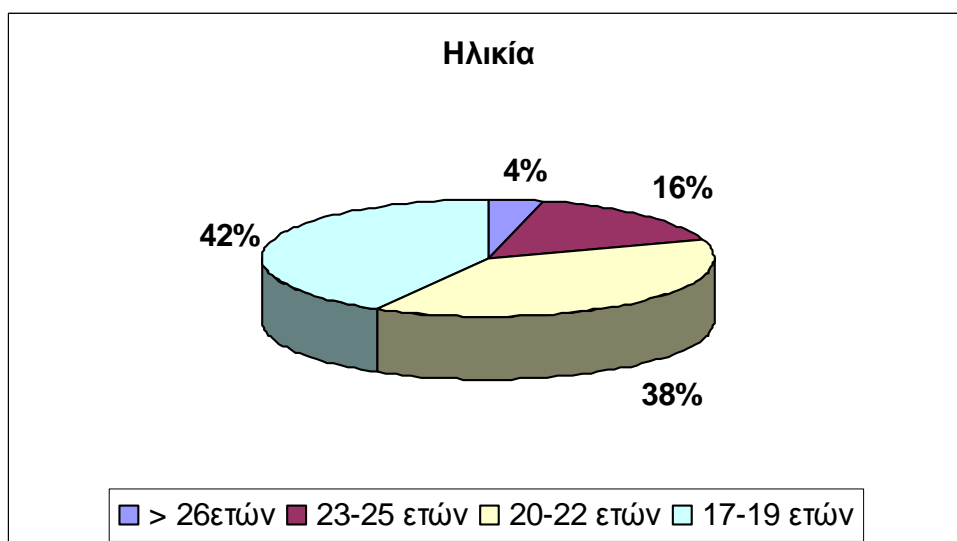
Το 57% του δείγματος ήταν φοιτητές του 2^{ου} εξαμήνου του προγράμματος σπουδών, ενώ το υπόλοιπο 43% των φοιτητών ήταν στο 5^ο εξάμηνο.

Από το σύνολο των φοιτητών που συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια το 41% των ερωτηθέντων ήταν «Άνδρες» και το 59% «Γυναίκες».

Ηλικιακά, το δείγμα αποτελείται κατά 42% από άτομα ηλικίας 17-19 ετών και κατά 38% από άτομα 20-22 ετών. Δεκαέξι τοις εκατό (16%) του δείγματος είναι ηλικίας 23-25 ετών και 4% ηλικίας άνω των 26 χρονών.

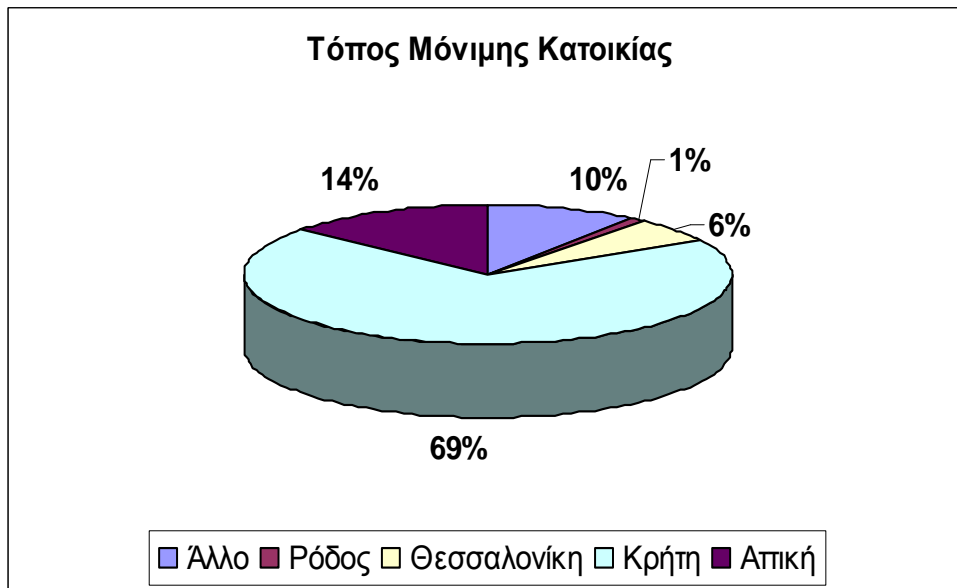

Ο τόπος μόνιμης κατοικίας της πλειοψηφίας των φοιτητών του δείγματος ήταν η Κρήτη. Πιο αναλυτικά τα ποσοστά των φοιτητών ανά περιοχή μόνιμης κατοικίας έχουν ως εξής:

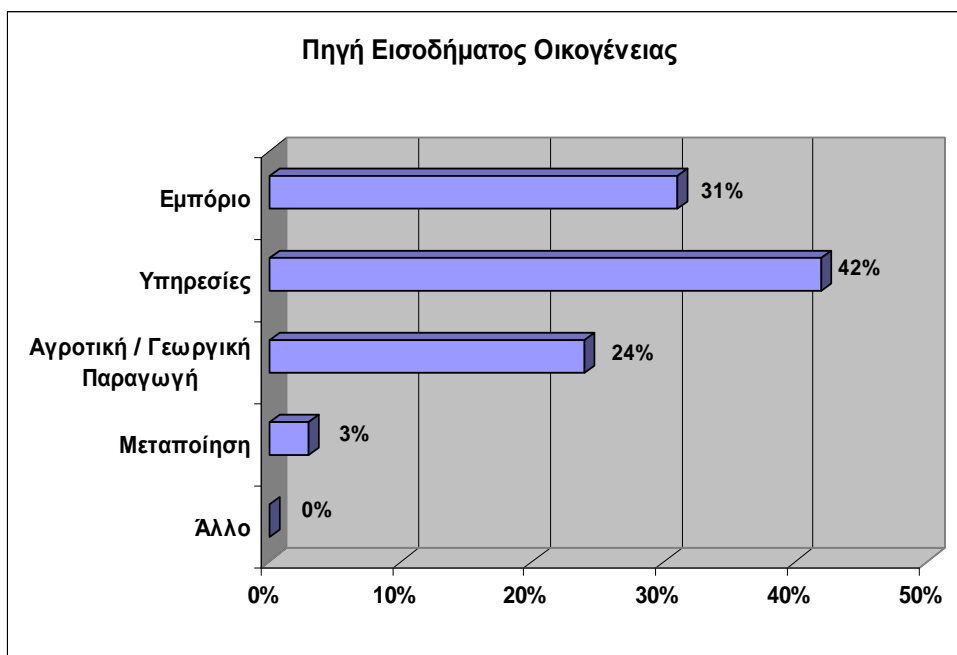
- ▶ Αττική 14%
- ▶ Κρήτη 69%
- ▶ Θεσσαλονίκη 6%

- ▶ Ρόδος 1%
- ▶ Άλλο 10%

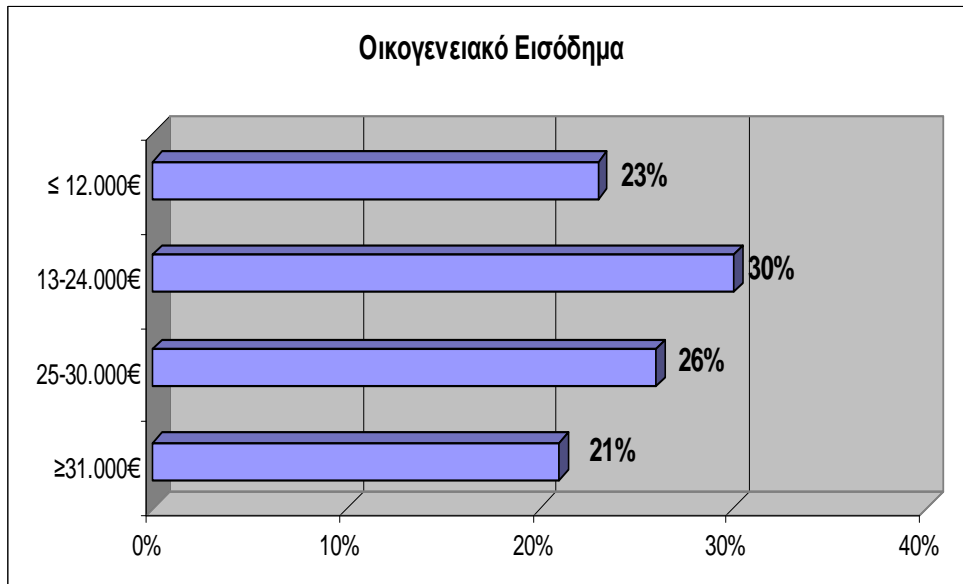

Περίπου 7 στους 10 φοιτητές προέρχονται από οικογένειες που έχουν εισοδήματα κυρίως από τον τριτογενή τομέα της οικονομίας (εμπόριο-υπηρεσίες). Το 23% των φοιτητών δήλωσαν ότι η οικογένειά τους ασχολείται με την αγροτική/ γεωργική παραγωγή και μόνο το 3% δήλωσε ότι η κύρια πηγή εσόδων της οικογένειάς τους είναι οι μεταποιητικές δραστηριότητες.

Σχεδόν μοιρασμένα είναι τα ποσοστά που αφορούν το ύψος του οικογενειακού εισοδήματος των φοιτητών. Το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα των φοιτητών είναι:

- ▶ Έως 12.000 € - 23%
- ▶ 13-24.000 € - 30%
- ▶ 25-30.000 € - 26%
- ▶ Άνω των 31.000 € - 21%

Πριν την εισαγωγή στο Τμήμα

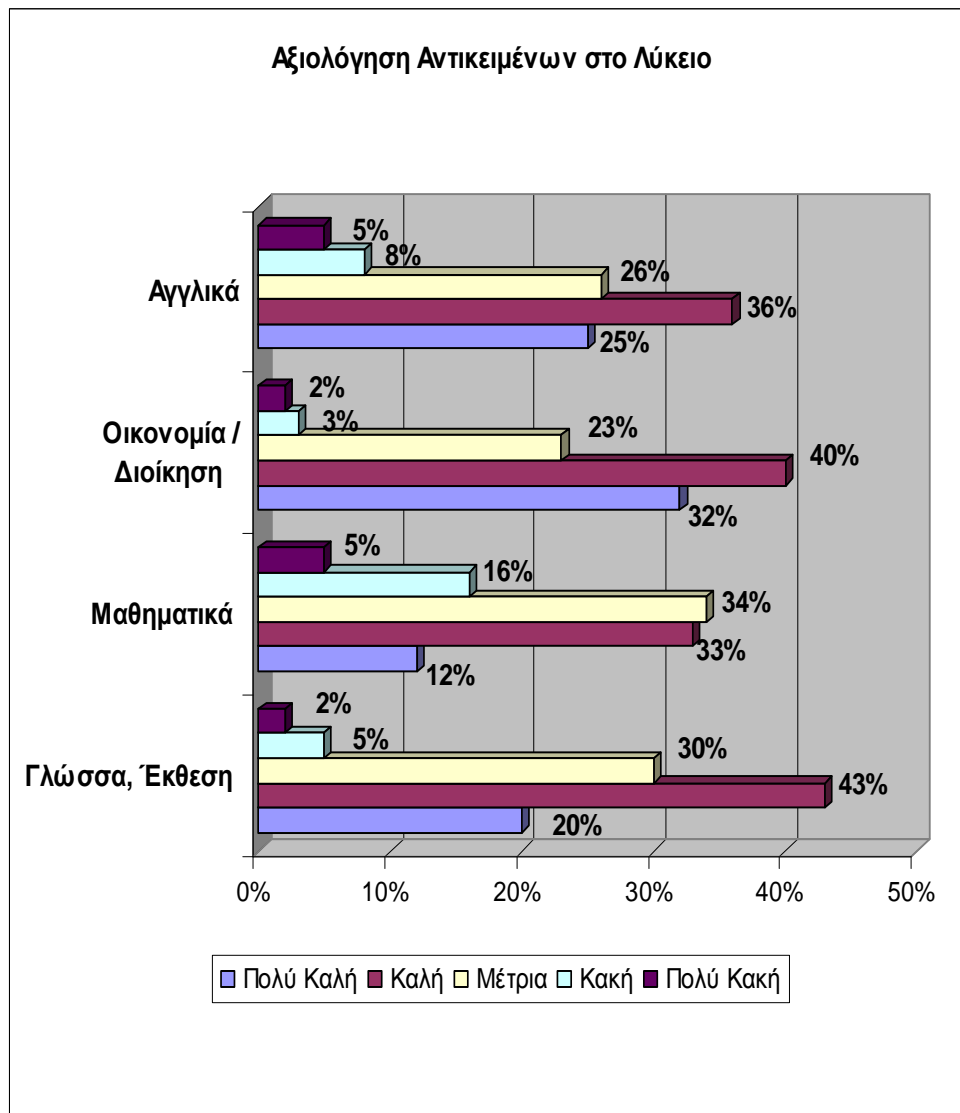
Το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου αφορά στοιχεία σχετικά με τους φοιτητές πριν την εισαγωγή τους στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων.

Αρχικά διερευνήθηκε ο τύπος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από τον οποίο προέρχονται. Περίπου 3 στους 4 φοιτητές προέρχονται από Ενιαία Λύκεια.

Οι φοιτητές κλήθηκαν να αξιολογήσουν την απόδοση που είχαν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε συγκεκριμένα αντικείμενα. Προκύπτει ότι το αντικείμενο των Μαθηματικών είναι εκείνο που δυσκόλευε περισσότερο τους φοιτητές στο λύκειο. Συγκεκριμένα 21% θεωρούν ότι είχαν «κακή» και «πολύ κακή» απόδοση στα Μαθηματικά, ενώ το 34% θεωρούν ότι η απόδοσή τους ήταν μέτρια.

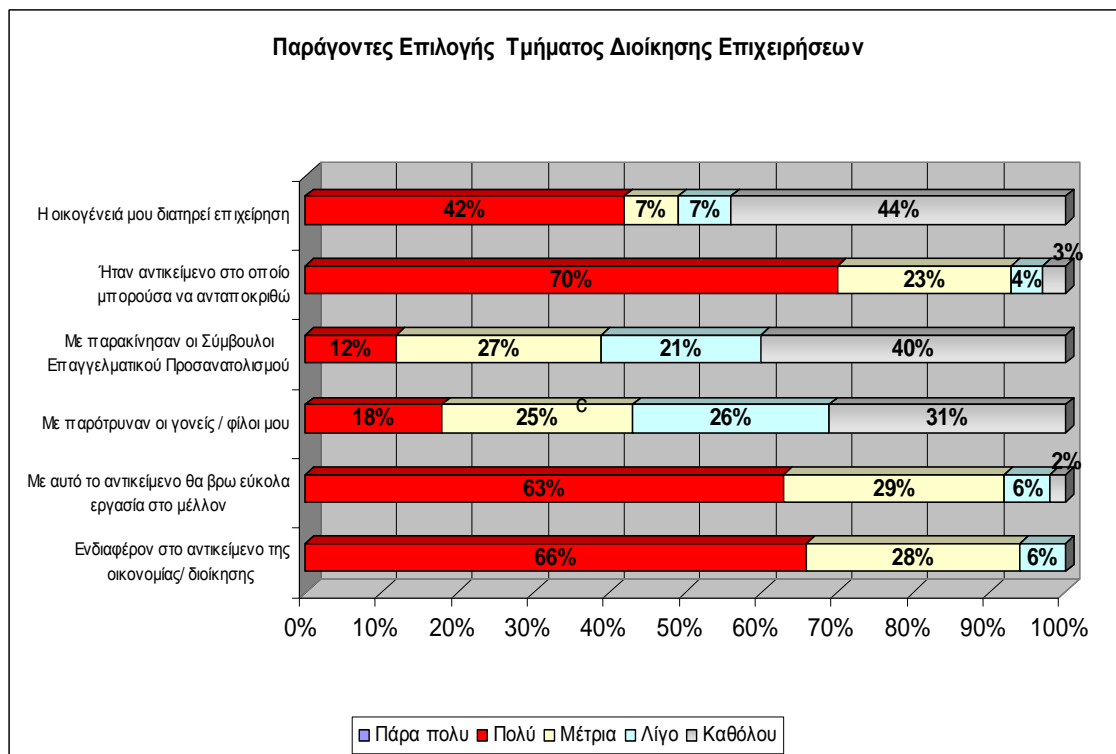
Αντίθετα, οι φοιτητές δήλωσαν ότι στο αντικείμενο «Οικονομία-Διοίκηση» η απόδοσή τους ήταν «πολύ καλή» (32%) και «καλή» (40%).

Στη συνέχεια οι φοιτητές ρωτήθηκαν για τους παράγοντες που τους επηρέασαν στο να επιλέξουν ένα Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων κατά τη συμπλήρωση του μηχανογραφικού τους δελτίου.

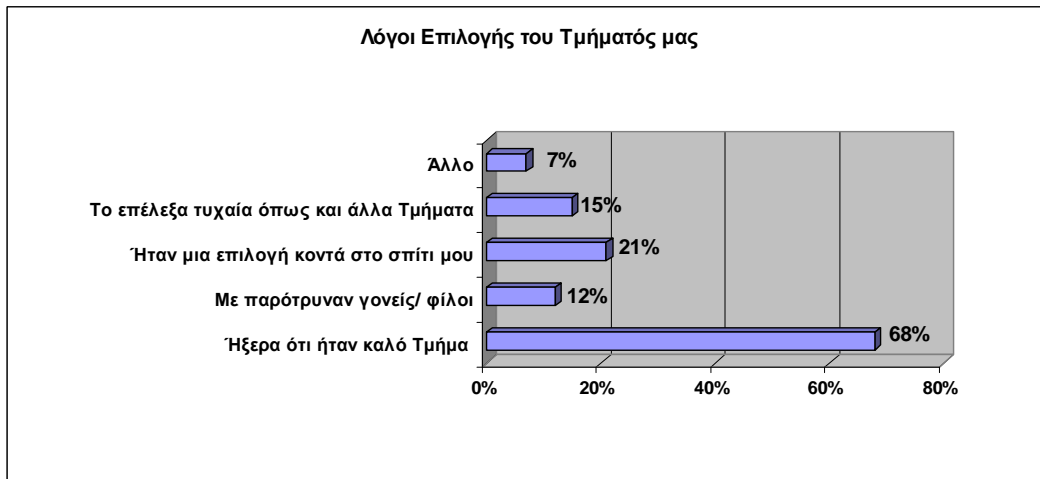
Με σειρά προτεραιότητας οι παράγοντες που έπαιξαν πολύ σημαντικό ρόλο στην επιλογή τους για το αντικείμενο της Διοίκησης Επιχειρήσεων είναι:

- ▶ Ήταν αντικείμενο στο οποίο μπορούσαν να ανταποκριθούν – 70%
- ▶ Τους ενδιέφερε πολύ το αντικείμενο της οικονομίας/ διοίκησης – 66%
- ▶ Το αντικείμενο θα τους βοηθούσαν να αποκτήσουν εύκολα εργασία στο μέλλον – 63%
- ▶ Η οικογένειά τους διατηρεί επιχείρηση στην οποία εργάζονται ή θα εργαστούν – 42%
- ▶ Τους παρότρυναν γονείς/ φίλοι – 18%
- ▶ Τους παρακίνησαν σύμβουλοι επαγγελματικού προσανατολισμού – 12%

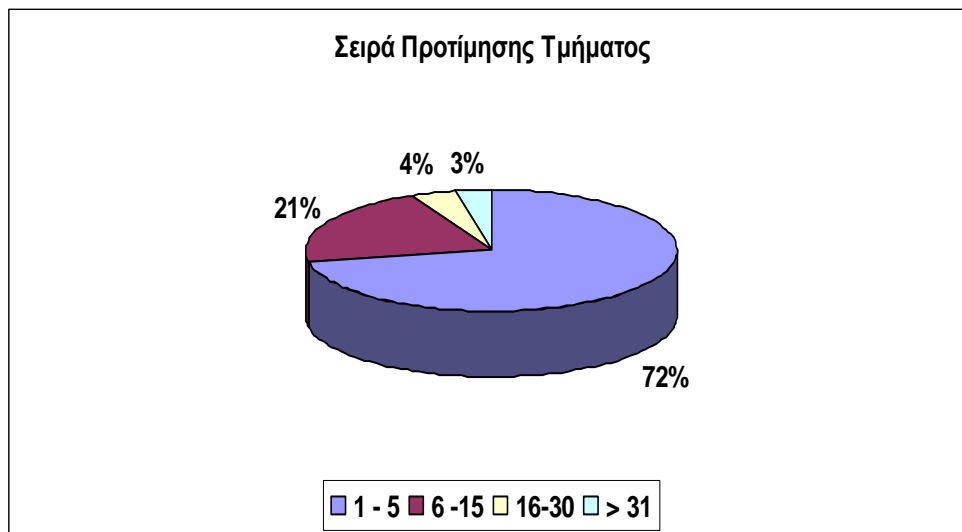

Ο κυριότερος λόγος για τον οποίο επέλεξαν το συγκεκριμένο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων ήταν η φήμη του Τμήματος, καθώς το 67% των φοιτητών δήλωσαν ότι «Ήξερα ότι ήταν ένα καλό τμήμα».

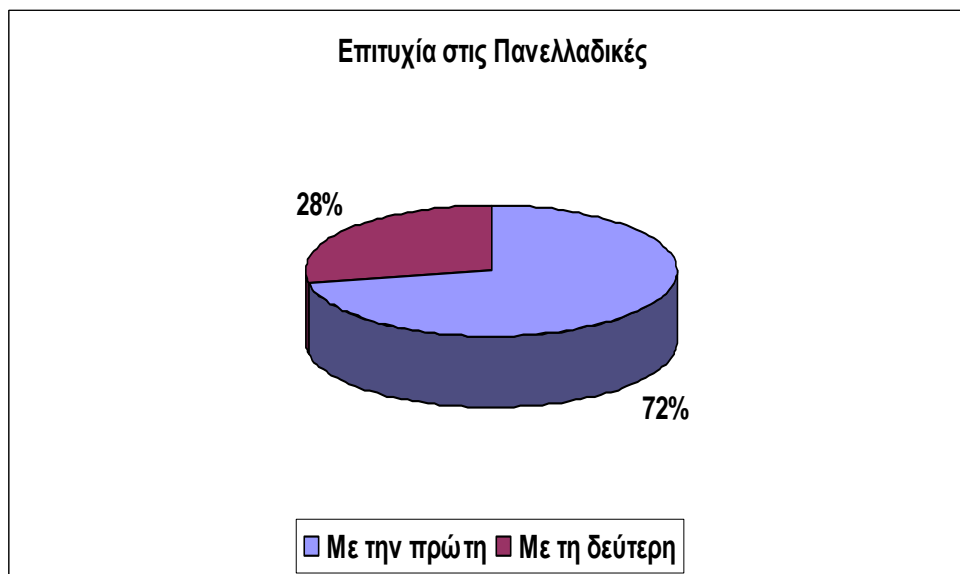
Ένας στους πέντε (20%) δήλωσαν ότι ρόλο έπαιξε και το γεγονός ότι το Τμήμα ήταν κοντά στον τόπο μόνιμης κατοικίας και μόνο το 15% δηλώνει ότι το επέλεξαν τυχαία όπως και άλλα τμήματα.

Σε συνέχεια του προηγούμενου ερωτήματος, το 72% των φοιτητών δήλωσαν ότι το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Κρήτης ήταν μέσα στις πέντε πρώτες επιλογές στο μηχανογραφικό τους δελτίο (θέσεις 1-5), ενώ το 21% δήλωσε το Τμήμα μεταξύ των επιλογών 6-15.

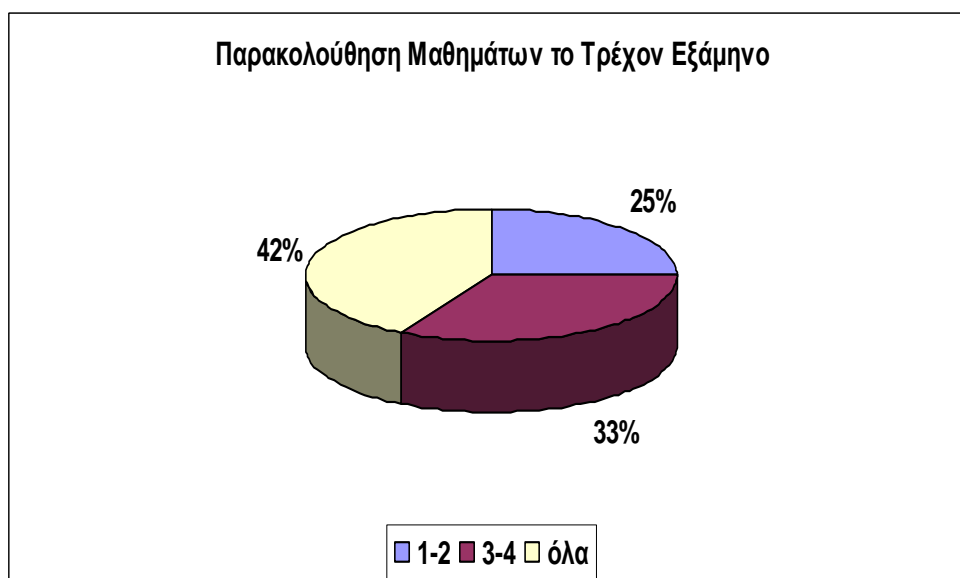
Επιπλέον, καταδείχθηκε ότι το 72% των φοιτητών του Τμήματος έδωσε μόνο μια φορά πανελλαδικές εξετάσεις για την εισαγωγή του στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

Υφισταμένη Κατάσταση

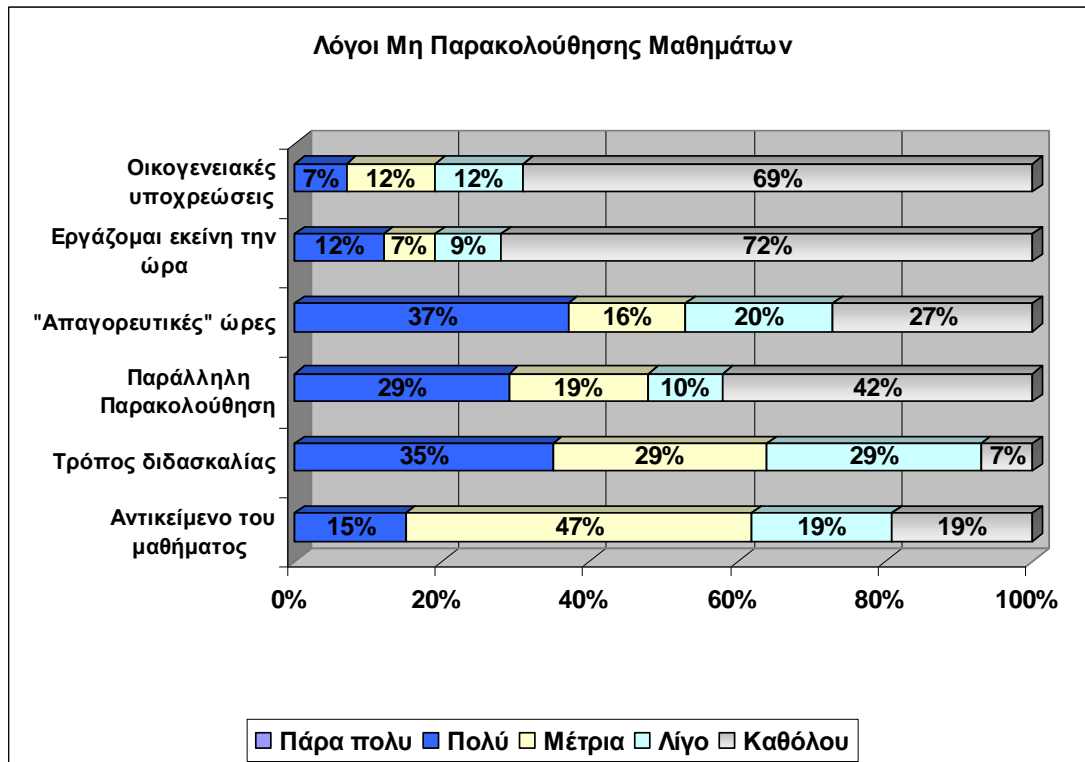
Στο τρίτο μέρος του ερωτηματολογίου υπήρξαν ερωτήσεις σχετικά με την υφιστάμενη κατάσταση των φοιτητών στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων.

Οι φοιτητές ερωτήθηκαν πόσα μαθήματα από αυτά που δήλωσαν στο τρέχον ακαδημαϊκό εξάμηνο, παρακολουθούν ανελλιπώς (σε συνεχή βάση εκτός από τα εργαστήρια). Το 42% των φοιτητών δήλωσε ότι παρακολουθεί ανελλιπώς όλα τα μαθήματα, το 33% 3-4 μαθήματα και το 25% μόνο 1-2 μαθήματα.

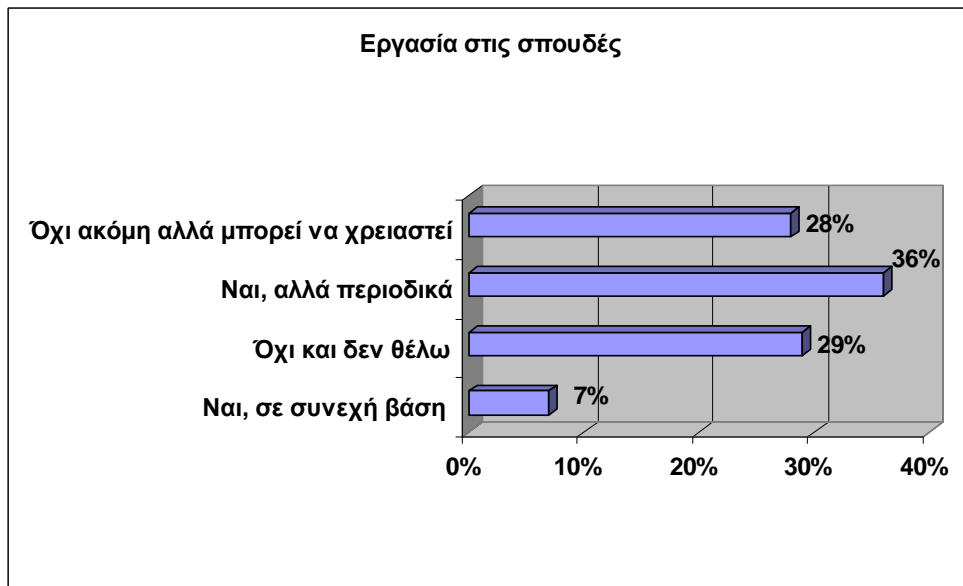
Στη συνέχεια οι φοιτητές ερωτήθηκαν για τους παράγοντες που τους επηρεάζουν ώστε να μη παρακολουθούν ένα μάθημα στο Τμήμα. Οι πιο σημαντικοί λόγοι για τη μη παρακολούθηση των μαθημάτων με σειρά προτεραιότητας είναι (άθροισμα των προτιμήσεων «πολύ» και «μέτρια»):

- ▶ Ο τρόπος διδασκαλίας των μαθημάτων
- ▶ Το αντικείμενο του μαθήματος
- ▶ Οι «απαγορευτικές» ώρες διδασκαλία
- ▶ Η παράλληλη παρακολούθηση με άλλα μαθήματα
- ▶ Οι οικογενειακές υποχρεώσεις και
- ▶ Η εργασία κατά τις ώρες διδασκαλίας του μαθήματος

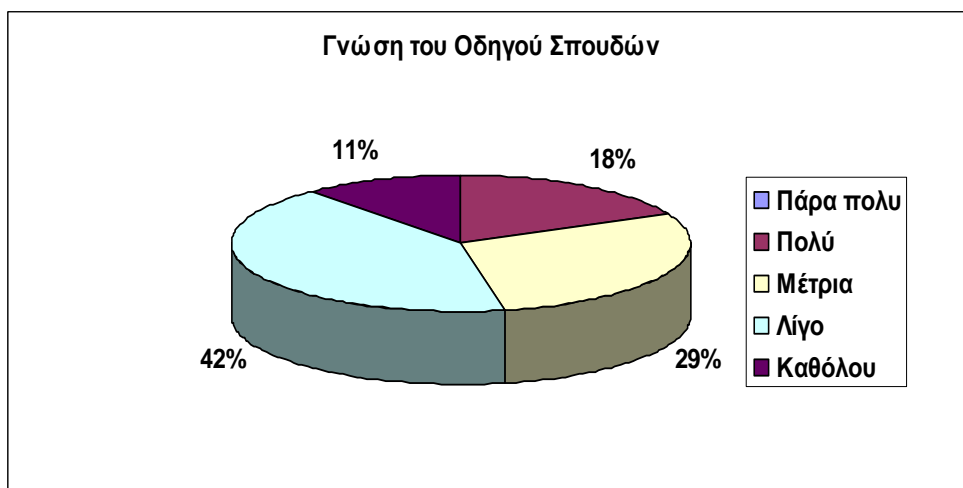

Σε συνέπεια με το αποτέλεσμα της προηγούμενης ερώτησης που αναφέρει ότι η εργασία δεν είναι λόγος για τη μη παρακολούθηση των μαθημάτων, η πλειοψηφία των φοιτητών φαίνεται να μην εργάζεται κατά τη διάρκεια των σπουδών. Το 43% των φοιτητών δηλώνει ότι εργάζεται, αλλά μόνο το 7% σε μόνιμη βάση.

Παρόλα αυτά περίπου ένας στους τρεις φοιτητές (28%) δηλώνει έτοιμο να εργαστεί αν χρειαστεί.

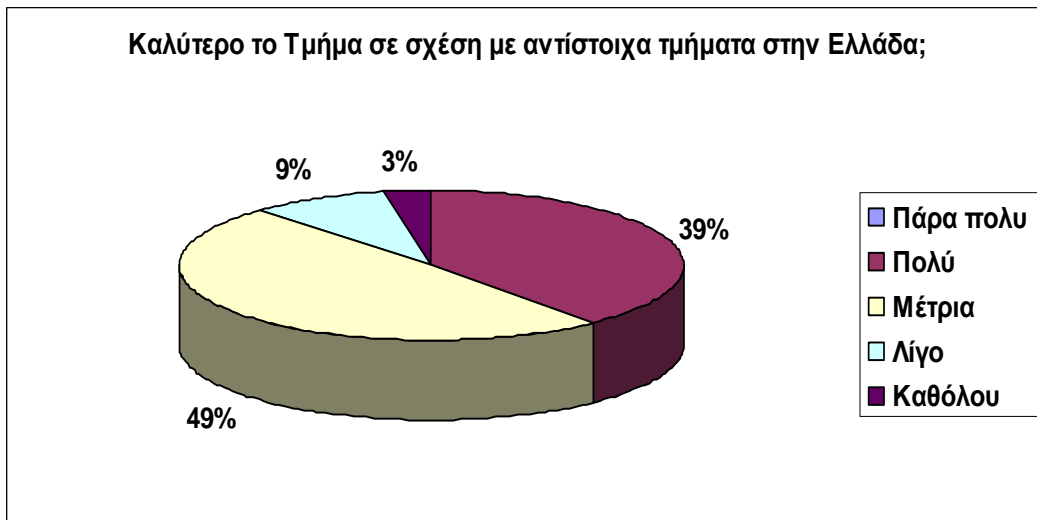

Στη συνέχεια οι φοιτητές ερωτήθηκαν για το πόσο καλά γνωρίζουν τον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος (μαθήματα, τρόπο απόκτησης πτυχίου, δικαιώματα, υποχρεώσεις, κ.ά). Το 53% των ερωτώμενων απάντησε ότι γνωρίζει «λίγο» ή «καθόλου» τον Οδηγό Σπουδών. Μόνο το 18% των φοιτητών φαίνεται να έχει «πολύ» καλή γνώση του Οδηγού Σπουδών, ενώ εντύπωση προκαλεί ότι κανένας φοιτητής δεν δήλωσε ότι γνωρίζει τον Οδηγό «πάρα πολύ» καλά.

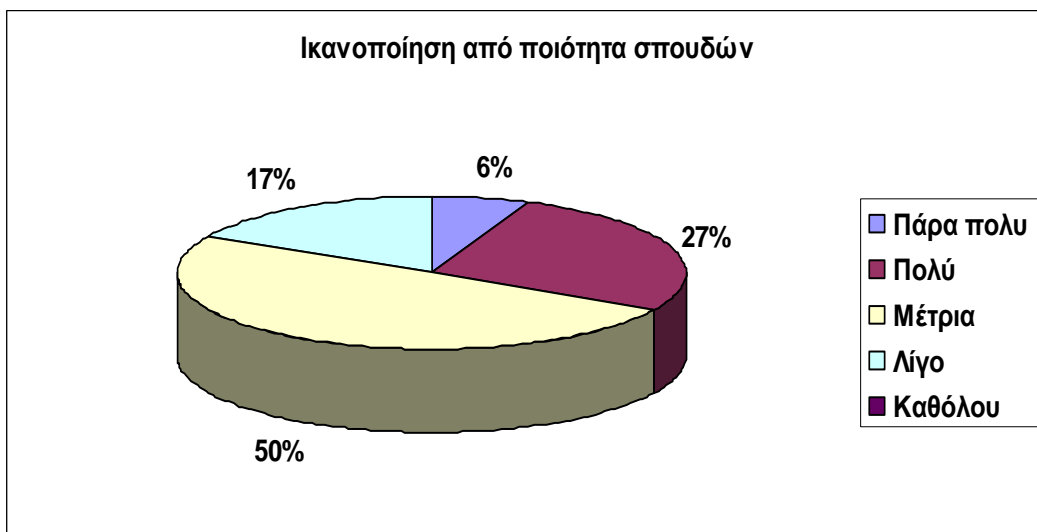

Παρόλα αυτά, οι φοιτητές θεωρούν ότι το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Κρήτης είναι σχετικά καλύτερο συγκρινόμενο με ανάλογα τμήματα στην Ελλάδα. Το 40% των φοιτητών πιστεύουν ότι το Τμήμα είναι «πολύ» καλύτερο και ένας στους δύο φοιτητές (49%) ότι το Τμήμα είναι «μετρίως» καλύτερο σε σχέση με ανάλογα τμήματα.

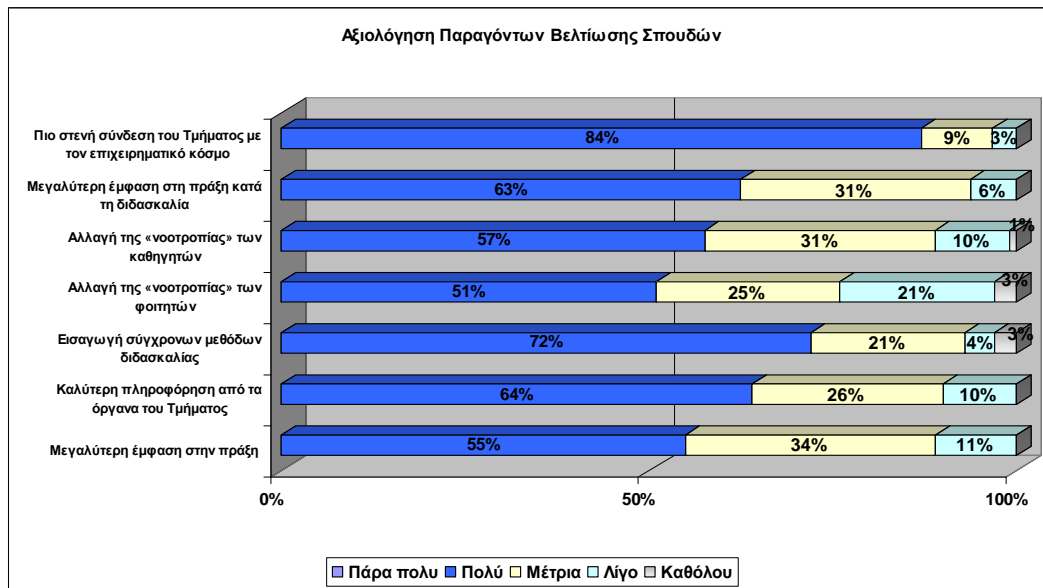
Γενικά, και στην ποιότητα των παρεχόμενων από το Τμήμα σπουδών, οι φοιτητές εμφανίζονται σχετικά ικανοποιημένοι. Το 50% δηλώνει σχετικά ικανοποιημένο, το 27% των φοιτητών «πολύ» ικανοποιημένο και το 6% «πάρα πολύ» ικανοποιημένο. Μόνο το 17% δηλώνει «λίγο» ικανοποιημένο.

Στο τέλος του δεύτερου μέρους του ερωτηματολογίου, ζητήθηκε από τους φοιτητές να αξιολογήσουν μια σειρά παραγόντων που μπορούν να βοηθήσουν στη βελτίωση των σπουδών τους. Με σειρά προτεραιότητας, οι κυριότεροι παράγοντες σύμφωνα με τους φοιτητές είναι:

- ▶ Πιο στενή σύνδεση του Τμήματος με τον επιχειρηματικό κόσμο
- ▶ Εισαγωγή πιο σύγχρονων εκπαιδευτικών μεθόδων
- ▶ Καλύτερη πληροφόρηση από τα όργανα του Τμήματος
- ▶ Μεγαλύτερη έμφαση στη πράξη κατά τη διδασκαλία και τα αντικείμενα
- ▶ Αλλαγή της «νοοτροπίας» των καθηγητών

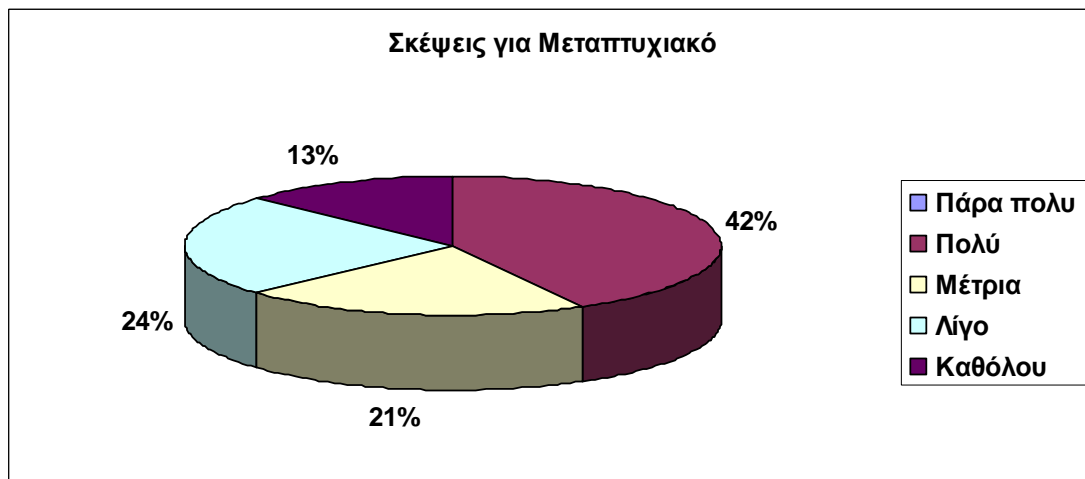
► Αλλαγή της «νοοτροπίας» των φοιτητών

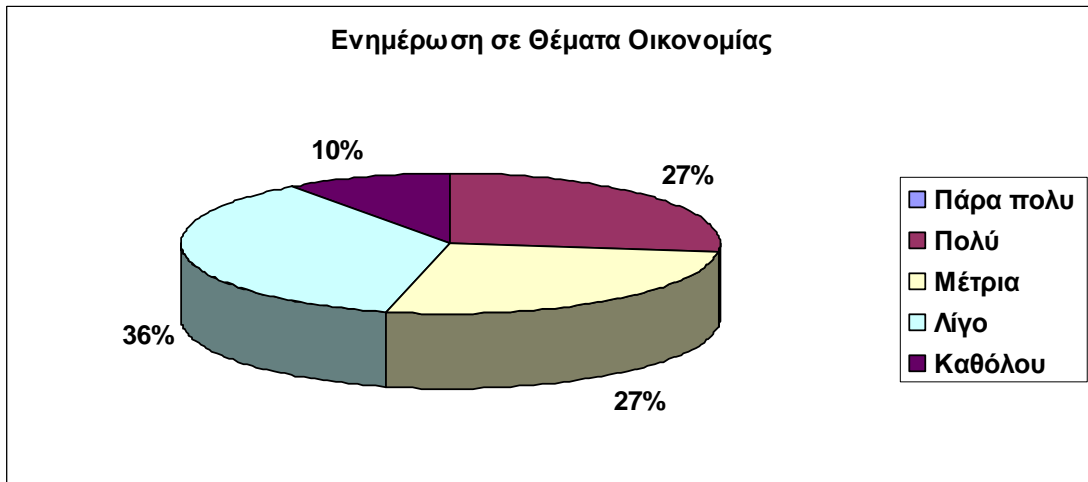
Μελλοντικές Προεκτάσεις

Στην τρίτη ενότητα του ερωτηματολογίου, οι φοιτητές εξέφρασαν τις απόψεις τους σχετικά με τις μελλοντικές τους κινήσεις.

Οι φοιτητές φαίνονται μοιρασμένοι σχετικά με τις σκέψεις τους για συνέχιση των σπουδών τους. Το 42% δηλώνει ότι έχει σκεφτεί να συνεχίσει σε ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα, ενώ το 37% το σκέφτεται «λίγο» ή «καθόλου».

Παρόλα αυτά, οι φοιτητές φαίνεται ότι δεν παρακολουθούν τις εξελίξεις σε θέματα οικονομίας και διοίκησης. Ένας στους δέκα φοιτητές δηλώνει ότι δεν παρακολουθεί καθόλου τις οικονομικές εξελίξεις και το 36% των φοιτητών ενημερώνεται «λίγο».

Τέλος οι φοιτητές κλήθηκαν να δηλώσουν αν πιστεύουν ότι το πτυχίο τους θα έχει αντίκρισμα στην αγορά εργασίας. Το 34% των φοιτητών πιστεύουν ότι το πτυχίο τους θα έχει μεγάλο αντίκρισμα στην αγορά, ενώ ανάλογο ποσοστό (35%) εμφανίζεται ουδέτερο. Περίπου το 27% των φοιτητών πιστεύουν ότι το πτυχίο που θα λάβει από το Τμήμα θα έχει μικρό ή μηδαμινό αντίκρισμα στην αγορά εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Συμπεράσματα

Στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας, διεξήχθη πρωτογενής έρευνα με ερωτηματολόγια σε φοιτητές του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Κρήτης, με σκοπό τη διερεύνηση του υπόβαθρου, της επαγγελματικής εμπειρίας, της συμμετοχής στην εκπαιδευτική διαδικασία, τις προσωπικές φιλοδοξίες, και άλλα χαρακτηριστικά των σπουδαστών αυτών.

Γενικά, η έρευνα κατέδειξε ότι υπάρχουν πολλά κοινά χαρακτηριστικά στους φοιτητές του τμήματος, καθώς και μια σχετική «ομοιογένεια» στις απόψεις των φοιτητών για το σήμερα και το αύριο των σπουδών τους.

Τα γενικά συμπεράσματα από τα επιμέρους στοιχεία της έρευνας συνοψίζονται ως εξής:

- ▶ Περίπου το 70% των σπουδαστών του Τμήματος έχουν ως τόπο μόνιμης κατοικίας την Κρήτη, γεγονός που σημαίνει ότι η χωροθέτησή του Τμήματος στην Κρήτη παίζει σημαντικό ρόλο στην επιλογή των υποψήφιων φοιτητών. Ο συγκεκριμένος παράγοντας ίσως να είναι συγκυριακός λόγω της παρούσας οικονομικής κρίσης.
- ▶ Η πλειοψηφία των φοιτητών προέρχεται από οικογένειες που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά στον τριτογενή τομέα της οικονομίας (εμπόριο και άλλες υπηρεσίες).
- ▶ Περίπου οκτώ στους δέκα φοιτητές προέρχονται από Ενιαία Λύκεια. Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση οι φοιτητές φαίνεται να αντιμετώπισαν δυσκολίες στο γνωστικό αντικείμενο των μαθηματικών.
- ▶ Οι φοιτητές επέλεξαν τη Διοίκηση Επιχειρήσεων ως αντικείμενο σπουδών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση κυρίως λόγω της θελκτικότητας του αντικειμένου αλλά και της πεποίθησης ότι είναι ένα «σχετικά εύκολο» αντικείμενο για αυτούς (ότι μπορούν να ανταποκριθούν).
- ▶ Περίπου το 70% των φοιτητών επέλεξαν το συγκεκριμένο Τμήμα επειδή πίστευαν ότι είναι ένα καλό Τμήμα. Μάλιστα το είχαν επιλέξει σε ιδιαίτερα υψηλές θέσεις στο μηχανογραφικό τους δελτίο.
- ▶ Ως ενεργοί φοιτητές του Τμήματος, το 42% παρακολουθεί όλα τα μαθήματα των ακαδημαϊκών εξαμήνων.
- ▶ Οι φοιτητές προκρίνουν ως κυριότερους λόγους για τη μη παρακολούθηση μαθημάτων τον «κακό» τρόπο διδασκαλίας των μαθημάτων αλλά και το ακριβές αντικείμενο/ περιεχόμενο του μαθήματος.

- ▶ Τέσσερις στους δέκα φοιτητές του Τμήματος εργάζονται κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, αλλά από αυτούς η πλειοψηφία εργάζεται προσωρινά και όχι σε μόνιμη βάση.
- ▶ Οι φοιτητές εμφανίζονται σχετικά ικανοποιημένοι με το επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών εκπαίδευσης του Τμήματος και πιστεύουν ότι το Τμήμα είναι σε αρκετά καλό επίπεδο σε σχέση με ανάλογα τμήματα στην Ελλάδα.
- ▶ Οι φοιτητές επιθυμούν νέες μορφές / μεθόδους διδασκαλίας και μεγαλύτερη έμφαση στην πράξη.
- ▶ Οι φοιτητές του Τμήματος δεν ενημερώνονται επαρκώς για τις οικονομικές εξελίξεις και τα νέα από τον κόσμο των επιχειρήσεων.
- ▶ Το 40% περίπου των φοιτητών κάνει σοβαρές σκέψεις για μεταπτυχιακές σπουδές, ενώ μόνο το 35% των φοιτητών πιστεύει ότι το πτυχίο που θα λάβει θα έχει σημαντικό αντίκρισμα στην αγορά εργασίας.

Μελλοντικές προεκτάσεις

Κατά την διεξαγωγή της παρούσας έρευνας δεν παρουσιάστηκαν ιδιαίτερες δυσκολίες στη συλλογή δεδομένων. Παρόλα αυτά, η παρούσα έρευνα θα μπορούσε να θεωρηθεί ως μια προκαταρκτική έρευνα, καθώς πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, το Τμήμα.

Μια μελλοντική, αντίστοιχη έρευνα, θα μπορούσε να συμπεριλάβει μεγαλύτερο δείγμα ερωτώμενων, καθώς και περισσότερες ερωτήσεις που θα αναδείξουν πιο αναλυτικά περισσότερα ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία.

Βιβλιογραφία

Eurydice – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2010) «Δομές Συστημάτων Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Ευρώπη: Ελλάδα 2009/10», διαθέσιμο στη διεύθυνση www.eurydice.org

Kotler, F. and Keller, K., (2006), «Μάρκετινγκ – Μάνατζμεντ», 12η Αμερικάνικη Έκδοση, Εκδόσεις Κλειδάριθμος, Αθήνα.

Kotler, F., (1997), «Μάρκετινγκ – Μάνατζμεντ: Ανάλυση, Σχεδιασμός, Υλοποίηση & Έλεγχος», Εκδόσεις Interbooks, Αθήνα.

MRB, (2011), «Εθνική Στρατηγική για την Ανώτατη Εκπαίδευση - Το Δημόσιο Πανεπιστήμιο - Το Δημόσιο Τεχνολογικό Ίδρυμα», έρευνα για λογαριασμό του Υπουργείου Παιδείας, διαθέσιμο στη διεύθυνση http://www.tovima.gr/files/EPEYNA_PAIDEIA_08022011_.ppt

Γαλάνης Β.Π., (2006), «Βασικό Μάρκετινγκ», Εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα

Κάτσικας Χ., (2011), ««Αιώνιος» ένας στους δύο φοιτητές», εφημερίδα Τα Νέα 26/1/2011, διαθέσιμο στη διεύθυνση www.tanea.gr/ellada/article/?aid=4557170

Κοτανίδου Χ., (2011), «Η κρίση στέλνει τους φοιτητές στην αγορά εργασίας» εφημερίδα Μακεδονία 22/4/2011, διαθέσιμο στη διεύθυνση www.alfavita.gr/artro.php?id=30401

Λακασα Α., (2011), «Ένας στους δέκα φοιτητές παίρνει πτυχίο», εφημερίδα Καθημερινή 22/1/2011, διαθέσιμο στη διεύθυνση www.alfavita.gr/artro.php?id=20725

ΝΟΜΟΣ 4009/2011 (ΦΕΚ Α΄ 195/06.09.2011): Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Διαδικτυακές Πηγές

ΤΕΙ Κρήτης, www.teicrete.gr

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων ΤΕΙ Κρήτης, www.sdo.teicrete.gr/dep

Υπουργείο Παιδείας, www.minedu.gov.gr

Ελληνική Στατιστική Αρχή, www.statistics.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Ερωτηματολόγιο Φοιτητών

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το ερωτηματολόγιο διερευνά το προφίλ των φοιτητών του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Κρήτης στο πλαίσιο της πτυχιακής εργασίας με τίτλο «Το σύγχρονο προφίλ των σπουδαστών του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων». Παρακαλώ απαντήστε με ειλικρίνεια. Τα στοιχεία που θα συλλεγούν, θα χρησιμοποιηθούν με εμπιστευτικό τρόπο.

ΜΕΡΟΣ Α: ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Τυπικό Εξάμηνο Φοίτησης

2^ο Εξάμηνο 5^ο Εξάμηνο

2. Φύλο

Άνδρας Γυναίκα

3. Ηλικία

17-19 ετών 20-22 ετών 23-25 ετών ≥ 26ετών

4. Τόπος μόνιμης κατοικίας

Αττική Κρήτη Θεσσαλονίκη Ρόδος Άλλο

Προσδιορίστε Νομό: _____ Περιοχή _____

5. Το εισόδημα της οικογένειά σας προέρχεται κυρίως από την ενασχόληση με:

το Εμπόριο τις Υπηρεσίες
την Αγροτική / Γεωργική παραγωγή τη Μεταποίηση
Άλλο (αναφέρετε).....

6. Οικογενειακό Ετήσιο Εισόδημα

≤ 12.000€ 13-24.000€ 25-30.000€ ≥31.000€

ΜΕΡΟΣ Β: ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΑΣ ΣΤΗ ΣΧΟΛΗ

1. Από ποιο τύπο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης προέρχεστε;

Ενιαίο Λύκειο ΕΠΑΛ / ΤΕΕ Άλλο (προσδιορίστε)_____

2. Πώς αξιολογείτε την απόδοσή σας στο Λύκειο στα ακόλουθα αντικείμενα;

	Πολύ Κακή	Κακή	Μέτρια	Καλή	Πολύ Καλή
Γλώσσα, Έκθεση	☐	☐	☐	☐	☐
Μαθηματικά	☐	☐	☐	☐	☐
Οικονομία / Διοίκηση	☐	☐	☐	☐	☐
Αγγλικά	☐	☐	☐	☐	☐

3. Κατά πόσο σας επηρέασαν οι παρακάτω παράγοντες για να επιλέξετε ένα Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων κατά τη συμπλήρωση του μηχανογραφικού σας δελτίου;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολυ
Με ενδιέφερε πολύ το αντικείμενο της οικονομίας/ διοίκησης	☐	☐	☐	☐	☐
Πίστευα ότι με σπουδές σε αυτό το αντικείμενο θα βρω εύκολα εργασία στο μέλλον	☐	☐	☐	☐	☐
Με παρότρυναν οι γονείς / φίλοι μου	☐	☐	☐	☐	☐
Με παρακίνησαν οι Σύμβουλοι Επαγγελματικού Προσανατολισμού	☐	☐	☐	☐	☐
Ήταν μια από τις επιλογές που θεωρούσα ότι μπορώ να ανταποκριθώ	☐	☐	☐	☐	☐
Η οικογένειά μου διατηρεί επιχείρηση στην οποία εργάζομαι/ θα εργαστώ	☐	☐	☐	☐	☐

4. Για ποιους λόγους δηλώσατε το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Κρήτης;

- Ήξερα ότι ήταν καλό Τμήμα Με παρότρυναν γονείς/ φίλοι
 Ήταν μια επιλογή κοντά στο σπίτι μου Το επέλεξα τυχαία όπως και άλλα Τμήματα
 Άλλο (αναφέρετε).....

5. Το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Κρήτης με ποια σειρά προτεραιότητας το δηλώσατε;

- 1-5 6-15 16-30 > 31

6. Περάσατε με την πρώτη ή ξαναδώσατε πανελλήνιες εξετάσεις;

- Με την πρώτη Με τη δεύτερη Άλλο

ΜΕΡΟΣ Β: ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

7. Στο τρέχον ακαδημαϊκό εξάμηνο πόσα μαθήματα από αυτά που δηλώσατε παρακολουθείτε ανελλιπώς (σε συνεχή βάση εκτός από τα εργαστήρια);

- 1-2 3-4 Όλα

8. Κατά πόσο σας επηρεάζουν οι παρακάτω λόγοι για να μην παρακολουθείτε ένα μάθημα στο Τμήμα;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολυ
Δεν μου αρέσει το αντικείμενο του μαθήματος	☐	☐	☐	☐	☐
Δεν μου αρέσει ο τρόπος διδασκαλίας	☐	☐	☐	☐	☐
Παρακολουθώ παράλληλα και άλλο μάθημα την ίδια ώρα	☐	☐	☐	☐	☐
Οι ώρες του μαθήματος είναι «απαγορευτικές» για εμένα (π.χ. πολύ πρωί)	☐	☐	☐	☐	☐
Εργάζομαι εκείνη την ώρα	☐	☐	☐	☐	☐
Έχω οικογενειακές υποχρεώσεις	☐	☐	☐	☐	☐

9. Εργάζεστε κατά τη διάρκεια των σπουδών σας;

Ναι, σε συνεχή βάση Όχι και δεν θέλω
 Ναι, αλλά περιοδικά Όχι ακόμη αλλά μπορεί να χρειαστεί

11. Κατά πόσο γνωρίζετε τον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος (μαθήματα, τρόπο απόκτησης πτυχίου, δικαιώματα, υποχρεώσεις, κ.ά)

Καθόλου Λίγο Αρκετά Πολύ Πάρα Πολύ

12. Σε σχέση με αντίστοιχα Τμήματα στην Ελλάδα (σε πανεπιστήμια και ΤΕΙ), πιστεύετε ότι το Τμήμα μας είναι καλύτερο;

Καθόλου Λίγο Αρκετά Πολύ Πάρα Πολύ

13. Γενικά, κατά πόσο είστε ικανοποιημένοι από την ποιότητα των σπουδών σας στο Τμήμα;

Καθόλου Λίγο Αρκετά Πολύ Πάρα Πολύ

14. Πώς θα βελτιώναν οι παρακάτω λόγοι τη φοίτηση στο Τμήμα μας;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολυ
Μεγαλύτερη έμφαση στην πράξη	☐	☐	☐	☐	☐
Καλύτερη πληροφόρηση από τα όργανα του Τμήματος	☐	☐	☐	☐	☐
Εισαγωγή σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας	☐	☐	☐	☐	☐
Αλλαγή της «νοοτροπίας» των φοιτητών	☐	☐	☐	☐	☐
Αλλαγή της «νοοτροπίας» των καθηγητών	☐	☐	☐	☐	☐
Μεγαλύτερη έμφαση στη πράξη κατά τη διδασκαλία	☐	☐	☐	☐	☐
Πιο στενή σύνδεση του Τμήματος με τον επιχειρηματικό κόσμο	☐	☐	☐	☐	☐
Άλλο (προσδιορίστε) _____					

ΜΕΡΟΣ Γ: ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ

15. Έχετε σκεφτεί να συνεχίσετε τις σπουδές σας κάνοντας κάποιο μεταπτυχιακό στο αντικείμενο της διοίκησης/ οικονομίας;

Καθόλου Λίγο Αρκετά Πολύ Πάρα Πολύ

16. Ενημερώνεστε για τις εξελίξεις στο χώρο της οικονομίας;

Καθόλου Λίγο Αρκετά Πολύ Πάρα Πολύ

17. Πιστεύετε ότι το πτυχίο σας θα έχει αντίκρισμα στην αγορά εργασίας;

Καθόλου Λίγο Αρκετά Πολύ Πάρα Πολύ

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

